

Krista Moisio

KOKEMÄEN LUKION
KULTTUURIHISTORIAN ERIKOISKURSSIN OPINTOMATKAN
SUUNNITTELU JA TOTEUTUS NIZZAAN

Matkailun koulutusohjelma
2013

KOKEMÄEN LUKION KULTTUURIHISTORIAN ERIKOISKURSSIN OPINTOMATKAN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS NIZZAAN

Moisio, Krista
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Matkailun koulutusohjelma
Toukokuu 2013
Ohjaaja: Halme, Jaana
Sivumäärä: 65
Liitteitä: 6

Asiasanat: projekti, onnistunut matka, Provence

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa Kokemäen lukion kulttuurihistorian erikoiskurssin valinneille opiskelijoille opintomatka Kaakkois-Ranskaan Provencen alueelle, ja siellä tarkemmin Nizzaan. Opintomatka suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyönä Kokemäen lukion historian ja yhteiskuntaopin lehtorin Matti Virtasen kanssa. Matka toteutettiin toukokuussa 2011, ja matkalle osallistui 13 henkilöä. Laadittu matkaohjelma rakennettiin kulttuurihistorian erikoiskurssilla käsiteltävien aihealueiden pohjalta monipuoliseksi paketiksi, joka sisälsi hyvässä suhteessa myös vapaa-aikaa ja mukavaa yhdessäoloa.

Työ toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä. Tämä tarkoittaa sitä, että työssä yhdistyi teoreettinen osuus ja käytännön toteutus. Teoriaosuudessa käsiteltiin projektin suunnittelun ja toteuttamisen teoriaa. Lisäksi selvitettiin muun muassa onnistuneen matkan perustietoja, joita sovellettiin opintomatkan käytännön suunnittelussa. Edellä mainittujen teoria-asioiden lisäksi perehdyttiin myös Provenceen kohdealueena.

Lopuksi kerrottiin opintomatkan toteutuneesta matkaohjelmasta matkapäiväkirjan muodossa ja samalla arvioitiin matkan onnistumista. Oppilailta ja lehtori Virtaselta saadun palautteen perusteella työlle asetetut tavoitteet saatiin täyttymään. Työn suunnittelussa ja toteutuksessa tehtiin hyvää työtä, jonka tuloksena saatiin järjestettyä onnistunut opintomatka Kokemäen lukion kulttuurihistorian erikoiskurssin valinneille opiskelijoille.

KOKEMÄKI HIGH SCHOOL'S CULTURAL HISTORY SPECIAL COURSE:
PLANNING AND CARRYING OUT AN EDUCATIONAL TRIP TO NICE

Moisio, Krista
Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Tourism
May 2013
Supervisor: Halme, Jaana
Number of pages: 65
Appendices: 6

Keywords: project, successful trip, Provence

The objective of this thesis was to plan and execute an educational trip to Southeast France, area of Provence and within the area, to Nice, for the students of Kokemäki high school. These students had chosen in their studies the special course in cultural history. The trip was planned and executed in co-operation between thesis writer and lecturer of history and social studies Matti Virtanen of Kokemäki high school. The trip was executed on May 2011. There were 13 participants, including thesis writer. Planned trip program evolved from topics of cultural history course to versatile package, which also included free time and having nice time together.

This thesis was carried out as a functional final thesis. This means that theoretical part and practice are united. Theory of project planning and execution were dealt in theoretical part. Basic facts of tourism product and successful trip were accounted, in order to make practical planning for the study trip. Besides theoretical matters mentioned above, destination area of Provence was also under orientation.

In the end, fulfilled trip program was recapped in form of logbook and also success of the trip was evaluated. Based on feedback collected from students and lecturer Virtanen, objectives set were carried out. Job for planning and carrying out was done well, and as a result, successful study trip has been made for students of this special course of cultural history.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	TYÖN LÄHTÖKOHDAT, TAVOITTEET JA MERKITYS.....	6
3	TYÖN TOIMEKSIANTAJAN JA KOHDERYHMÄN ESITTELY	7
3.1	Kokemäen lukio.....	7
3.2	Kulttuurihistorian erikoiskurssi ja matkalle lähtevät opiskelijat	9
4	TEOREETTINEN VIIITEKEHYS – PROJEKTITYÖ.....	11
4.1	Projektin määritelmä.....	11
4.2	Projektityypit	13
4.3	Projektin elinkaari.....	14
4.3.1	Ensimmäinen ja toinen vaihe – projektin tarpeen tunnistaminen ja projektin määrittely	15
4.3.2	Kolmas vaihe – projektin suunnittelu.....	16
4.3.2.1	Projektisuunnitelman laadinta	17
4.3.2.2	Projektiorganisaatio.....	20
4.3.3	Neljäs vaihe – projektin toteutus.....	22
4.3.4	Viides vaihe – projektin päättäminen.....	23
4.4	Riskien hallinta projektissa.....	24
5	ONNISTUNEEN MATKAN MÄÄRITTELY	25
5.1	Mikä on matkailutuote?	25
5.2	Onnistunut matka.....	26
5.2.1	Strategiset kysymykset.....	27
5.2.2	Operatiiviset kysymykset.....	29
6	PROVENCE KOHDEALUEENA	31
7	TOIMINNALLISEN OSUUDEN SUUNNITTELU, TOTEUTUS JA LOPPUTULOS	32
7.1	Matkan lähtökohdat	34
7.2	Matkan suunnittelu	36
7.2.1	Kohteiden ja ohjelmien valinta	37
7.3	Nizzan opintomatka 5.-13.5.2011	42
7.4	Miten matka onnistui?	54
8	YHTEENVETO	58
9	LUOTETTAVUUSTARKASTELU	59
10	POHDINTA.....	60
	LÄHDELUETTELO.....	63
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aiheena oli suunnitella ja toteuttaa Kokemäen lukion kulttuurihistorian erikoiskurssin valinneille opiskelijoille opintomatka Nizzaan toukokuussa 2011. Opintomatkan suunnittelu ja toteutus tehtiin yhdessä Kokemäen lukion historian ja yhteiskuntaopin lehtorin Matti Virtasen kanssa. Työ toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä projektin muodossa. Tämä tarkoittaa sitä, että työssä yhdistyivät sekä teoreettinen osuus että käytännön suunnittelu- ja toteutustyö.

Opintomatkan suunnittelun lähtökohtana toimi Kokemäen lukion kulttuurihistorian erikoiskurssin luennoilla käsitellyt aihealueet. Opetussuunnitelman mukaiset tavoitteet matkaa koskien, opetussuunnitelmassa määritellyt keskeiset tutustumiskohteet sekä opiskelijoiden toiveet matkaa koskien muodostivat yhdessä kurssin sisällön kanssa pääelementit tämän projektin suunnitteluun ja toteutukseen.

Matka suuntautui Nizzaan, Provencen alueelle toukokuun alussa vuonna 2011. Matkaohjelma sisälsi Nizzassa muun muassa vierailut oopperatalolla ja Parc Phoenixin kasvitieteellisessä puutarhassa, messun Notre-Damen basilikassa sekä oppilaitosvierailun kaupallisessa IPAG -koulussa. Monacossa ja Monte Carlossa koimme urheilujuhlan tuntua, Cannes tarjoili ryhmällemme puolestaan elokuvajuhlien loistoa ja kaupungin edustalla sijaitseva Honorat -saari alkuperäistä eksotiikkaansa. Vierailimme myös Saint-Paul-de-Vencen kuuluisassa taiteilijakylässä, Gourdonin upeissa maisemissa sekä muun muassa Grassen hajuvesitehtaiden äärellä.

Opinnäytetyöni raportin alussa käyn läpi työn tavoitteet, tarkoituksen sekä tutkimustehtävän. Tämän jälkeen esittelen työni toimeksiantajan; Kokemäen lukion sekä koulun soveltavat historian kurssit, joihin käsiteltävä opintomatka pohjautui. Projektia varten tutustuin laajasti alan kirjallisuuteen, jonka myötä käsittelen myös teoriaosuudessa projektin elinkaaren eri vaiheita laajasti eri lähteisiin viitaten. Työn tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa onnistunut matka. Tarkastelen raportissani onnistuneen matkan kriteerejä Helena Vallon ja Eija Häyrisen ”Tapahtuma on tilaisuus” -kirjan teoriaa soveltaen. Halusin lisäksi liittää mukaan teoriaan matkailutuotteen määrittelyn kuvaamaan matkan kokonaisuuteen liittyviä matkailun eri elementtejä, vaikka

kyseessä olikin ainutkertainen matka. Kohdealuetta käsittelen raportissa teorian tietoon perustaen. Lopuksi käsittelen raportissani opintomatkan suunnittelua yhdessä lehtori Virtasen kanssa, kerron toteutuneesta matkasta matkakertomuksen muodossa sekä arvoin matkan onnistumista saadun palautteen perusteella.

2 TYÖN LÄHTÖKOHDAT, TAVOITTEET JA MERKITYS

Opinnäytetyö laaditaan toiminnallisena. Toiminnallinen opinnäytetyö tarjoaa vaihtoehdon tutkimukselliselle opinnäytetyölle ja sisältää sekä käytännön osan että tutkimusviestinnän keinoin kirjoitetun raportin työn onnistumisesta. Työelämän kannalta tarkasteltuna toiminnallinen työ pyrkii käytännön toiminnan järjeistämiseen, ohjeistamiseen tai opastamiseen. (Vilkkä & Airaksinen 2004, 9.)

Opinnäytetyöni pääasiallisena tutkimustehtävänä oli suunnitella ja toteuttaa Kokemäen lukion kulttuurihistorian erikoiskurssin opintomatka Nizzaan toukokuussa 2011. Matkalle osallistuneet nuoret olivat lukion toisen vuosikurssin opiskelijoita, jotka olivat valinneet osaksi yleissivistävää opintokokonaisuuttaan kulttuurihistorian erikoiskurssin. Opintomatkan suunnittelusta ja toteutuksesta vastasi kanssani lukion historian ja yhteiskuntaopin lehtori Matti Virtanen.

Työn taustaksi selvitin Kokemäen lukion historian opetuksen pääkohtia sekä kulttuurihistorian erikoiskurssiin ja opintomatkkaan kohdistuvia tavoitteita. Tärkeimpänä lähtökohtana pidin opetuksesta vastaavan lehtori Virtasen mielteitä opintomatkaa koskien. Kurssille osallistuvien opiskelijoiden toiveet opintomatkan suhteen tuli myös ottaa huomioon. Lisäksi tuli selvittää miten suunnitellaan hyvä toteutusprojekti, tässä tapauksessa opintomatka, joka tuottaa elämyksiä ja vastaa opiskelijoiden odotuksia. Taustatyötä tuli tehdä myös kohdealueeseen liittyen. Rajasin opinnäytetyön teoreettiseen viitekehykseen sekä toiminnallisen osuuden suunnitteluun ja toteuttamiseen Kokemäen lukion kulttuurihistorian erikoiskurssin sisällön pohjalta.

Opintomatkaa koskeva päätavoite oli suunnitella ja toteuttaa onnistunut matka, joka vastaa historian erikoiskurssilla käsiteltyjä aihealueita ja luo hyötyä mukana oleville opiskelijoille sekä nykyisissä että tulevaisuuden opinnoissa kuin myös yleissivistävästä näkökulmasta tarkasteltuna. Lukion opetussuunnitelmassa opintomatkan tavoitteiksi oli muun muassa määritetty Ranskan kulttuurin ymmärtäminen ja hyvän ryhmähengen rakentaminen. Lisäksi tavoitteena oli kehittää opiskelijoiden kielitaitoa matkan aikana. Tavoitteena oli suunnitella monipuolista ohjelmaa matkalle, jotta jokainen opiskelija hyötyisi matkasta opintojaan edistävasti. Opintomatkan avulla haluttiin antaa opiskelijoille myös virkistymistä, elämyksiä ja irtautumista arjesta.

Opintomatkan suunnittelu ja toteutus yhdessä lehtori Virtasen kanssa loi varmasti uusia kehitysajatuksia kurssiin ja opintomatkkaan liittyen. Uskon, että nämä kehitysajatuksat luovat arvoa erikoiskurssin järjestämiselle tulevaisuudessa. Opinnäytetyön tekijänä halusin oppia matkan suunnittelun ja toteuttamisen vaiheita käytännön työn kautta. Tavoitteena oli organisoida huolellisesti suunniteltu matka, joka täyttää tavoitteet kaikilla tavoitetasoilla. Tavoitteenani oli matkan myötä kehittää myös omia tietojani ja taitojani matkailun kehittyvässä maailmassa.

Valmis opinnäytetyö tuloksineen luo merkitystä sekä minulle että Kokemäen lukiolle, mutta varmasti myös matkailualan opiskelijoille, jotka tulevaisuudessa opinnäytetyötään laativat. Minulle opinnäytetyön merkitys on suuri, sillä mielenkiintoisen aiheen löytyminen loi työlle merkittävyyttä. Projektin myötä sain mahdollisuuden oppia uutta ja kehittää omaa osaamistani.

3 TYÖN TOIMEKSIANTAJAN JA KOHDERYHMÄN ESITTELY

3.1 Kokemäen lukio

Kokemäen lukiolla on koko Satakunnan mittakaavassa mittavat perinteet. Kokemäen lukion historia alkaa vuodesta 1907, jolloin Kokemäelle perustettiin Kokemäen yhteiskoulu, joka aloitti toimintansa yhdellä luokalla. Kolmas päivä syyskuuta 1907 kouluun otettiin 29 oppilasta. Tämän jälkeen joka vuosi kouluun perustettiin uusi

ensimmäinen luokka, jonka saavutuksena lukuvuonna 1911/1912 Kokemäen yhteiskoulu käsitti täydet viisi keskikoululuokkaa. (Mattila 2007, 20-21.) Viisiluokkainen oppikoulu tarkoitti kuitenkin sitä, ettei koulusta voinut valmistua ylioppilaaksi eikä jatkaa yliopistoon. Tämän vuoksi keväällä 1917 tartuttiin laajennushankkeeseen, jonka johdosta seuraavana syksynä oppikoulun yhteyteen perustettiin lukioluokat, joiden koulumuodoksi valittiin maanviljelyslyseo. Se oli lukion ja ammatillisen oppilaitoksen välimuoto, ja pääsyvaatimuksena oli oppikoulun viiden luokan oppimäärä sekä vuosi maatalousharjoittelua. Tällöin koulun viralliseksi nimeksi vaihdettiin Kokemäen Yhteiskoulu maanviljelyseoluokkineen. (Kokemäen kaupungin www-sivut 2011; Mattila 2007, 33, 36-38.)

Keväällä 1920 koulussa järjestettiin ensimmäistä kertaa ylioppilastutkinnon kirjalliset kokeet. Vuonna 1924 maanviljelyslyseon opetus loppui ja koulusta tuli tavallinen kahdeksanluokkainen yhteiskoulu. Tämän jälkeen toiminta jatkui nimellä Kokemäen yhteiskoulu. Vuonna 1925 koulu sai valtioneuvostolta jatkuvan ylioppilaaksi päästöoikeuden. Maanviljelyslyseon lakkauttamisen jälkeen Kokemäen yhteiskoulu toimi yli 30 vuotta aikansa normaalina oppikouluna, joka käsitti keskikoulun sekä ylioppilastutkintoon johtavat lukioluokat. Ensimmäiset vuosikymmenensä koulu toimi Kokemäen lisäksi myös lähikuntien korkeampaan opetukseen haluavien nuorten koulutusväylänä. (Kokemäen kaupungin www-sivut 2011; Mattila 2007, 38, 46-47.)

Lukuvuonna 1960/1961 lukio muutettiin linjajakoiseksi, jolloin lukioon tuleva valitsi joko matematiikkalinjan tai kielilinjan (Mattila 2007, 47). Vuonna 1968 säädettiin peruskoululaki, joka merkitsi peruskoulun tuloa ja käytännössä yksityisten oppikoulujen lakkaamista. Kahdeksanluokkainen, keskikoulusta ja lukiosta koostunut oppikoulu jaettiin peruskoulun ala-asteen, yläasteen ja lukion kesken. (Mattila 2007, 49.) Syksyllä 1976 Kokemäellä siirryttiin peruskoulujärjestelmään, jolloin 69 lukuvuotta toiminut yhteiskoulu lopetti toimintansa (Mattila 2007, 52). Peruskoulun tulon jälkeen lukio jäi vapaaehtoiseksi kouluksi, jonka oppilaaksi varta vasten haettiin; vuonna 1970 noin 35 prosenttia 16-vuotiaista nuorista aloitti lukion, vastaavan luvun ollessa noin 60 prosenttia tänä päivänä (Mattila 2007, 253). Syksyllä 1982 Kokemäen lukio siirtyi kurssimuotoisuuteen, jolloin jokaisen aineen oppimäärä jaettiin itsenäisiin kokonaisuuksiin. Syksy 1995 toi mukanaan puolestaan luokattoman lukion, jonka seurauksena Kokemäen lukio siirtyi viiteen opiskelujaksoon. Samana vuonna yli-

oppilastutkintoa uudistettiin mahdollisuudella hajauttaa tutkinnon suorittaminen kolmelle peräkkäiselle tutkintokerralle. Keväällä 2006 ylioppilastutkintoon otettiin käyttöön ainereaali. (Mattila 2007, 263-265.)

1970-luvulla Kokemäen lukion oppilasmäärä oli vuosittain reilusti yli 200, ja vielä 1990-luvullakin oppilasmäärä pysytteli noin 200 oppilaan tuntumassa vuosittain. 2000-luvun alussa opiskelijamäärä oli noin 170, jonka jälkeen luku on ollut loivasti laskeva. Tänä päivänä Kokemäen lukiossa opiskelee noin 130 päiväopiskelijaa. Oppilasmäärät ovat kuitenkin jälleen hieman noususuuntaiset. Päiväopiskelijoiden lisäksi Kokemäen lukiossa opiskelee myös yhdistelmä- ja aikuisopiskelijoita. (Kivenmaa henkilökohtainen tiedonanto 30.1.2013; Mattila 2007, 255.)

Kokemäen lukion opetuksen arvoperusta rakentuu suomalaiseen sivistyshistoriaan, joka on osa pohjoismaista ja eurooppalaista kulttuuriperintöä. Kokemäen lukion tavoitteena on vaalia, arvioida ja uudistaa kulttuuriperintöämme. Opiskelijoita kasvatetaan kansainvälisen yhteistyön ja suvaitsevaisuuden arvostamiseen. Kokemäen lukiossa opetuksen lähtökohtana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitus ja sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, inhimillisyyteen ja oikeudenmukaisuuteen. Kokemäen lukiossa pyritään siihen, että sen antama koulutus edistää avointa demokrati-aa, tasa-arvoa ja hyvinvointia. Kokemäen lukiossa opiskelija ymmärretään oman oppimisensa, osaamisensa ja maailmankuvansa rakentajaksi. (Kokemäen kaupungin www-sivut 2011.)

3.2 Kulttuurihistorian erikoiskurssi ja matkalle lähtevät opiskelijat

Kokemäen lukion opetussuunnitelmasta löytyy pakollisia historian kursseja neljä, syventäviä kursseja kaksi ja soveltavia kursseja opintotarjonnassa on kolme kappaletta. Kokemäen lukion historian opetuksen lähtökohtana ovat historian luonne tieteenalana ja sen tiedon muodostumisen perusteet. Opetuksessa korostetaan ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä inhimillisen kulttuurin laaja-alaisuutta, kulttuurien erilaisuuden ymmärtämistä ja kansainvälisen yhteisymmärryksen merkitystä. Historia oppiaineena nostaa esiin eri aihekokonaisuuksien historian ja auttaa opiskelijaa ymmärtämään niiden merkitystä. Yksi Kokemäen lukiossa käsiteltävistä aihekokoi-

naisuuksista on ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus”. Tässä työssä esille tulevat kurssit, kulttuurihistorian erikoiskurssi (Historia 8) ja leirikoulu (Historia 9), toimivat erinomaisesti kulttuuri-identiteetin rakentamisessa ja edistävät kulttuurien tuntemusta tutustumalla käytännössä vieraaseen kulttuuriin ja maahan. (Kokemäen kaupungin [www-sivut 2011.](#))

Historia 8 -kurssi kuuluu soveltaviin historian opintoihin ja se on nimeltään ”Eurooppalaisen kulttuurin alkulähteillä – kulttuurihistorian erikoiskurssi”. Kurssilla tarkastellaan opiskelijoiden valitseman maan tai alueen kulttuuria integroiden aiheita muihin oppiaineisiin. Kohdemaaksi kurssilla valitaan jokin merkittävä eurooppalainen kulttuurimaa, kuten Espanja, Italia, Kreikka tai Ranska. Kurssilla painotetaan erityisesti aihekokonaisuutta ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus”. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää valitun maan merkityksen osana eurooppalaista kulttuuriperintöä ja perehtyy perusteellisesti kyseisen maan historiaan, kulttuuriin ja elämään. Lisäksi kurssilla tavoitellaan sitä, että opiskelija oppii suvaitsevaisuutta muita kulttuureja ja vieraan maan kansalaisia kohtaan. (Kokemäen kaupungin [www-sivut 2011.](#))

Kulttuurihistorian erikoiskurssin keskeiset sisällöt löytyvät historian, kirjallisuuden, ruokakulttuurin, kuvataiteen, musiikin, tapakulttuurin ja kielen perusteiden parista. Historian osuudessa käydään läpi valitun maan vaiheita sen perustamisesta nykypäivään. Kirjallisuuden luennot tuovat mukanaan merkkihenkilöt ja klassikkoteokset sekä runot ja runoilijat. Maan ruokakulttuuriin tutustuminen käsittää maan perinteisten ruokien valmistamisen sekä yhteiset ruokailut ryhmän kesken. Kuvataide tuo mukanaan puolestaan maan merkittävimmät arkkitehdit ja taiteilijat sekä heidän merkkiteoksensa. Kurssiin liittyvä musiikki -luento käsittelee maan musiikin vaikuttajia ja musiikkityylejä. Tapakulttuuri ja kielen perusteet keskittyvät tuomaan esiin maan elämäntapaa ja matkailijan kielen perusteita. (Kokemäen kaupungin [www-sivut 2011.](#)) Tällä kertaa kurssilla oli yhtenä aiheena myös elokuva ja keskeisten sisältöjen lisäksi kurssia integroitiin myös maantieteeseen kurssilla käsiteltävän kulttuurimaantieteen osalta. Kaiken kaikkiaan kurssi käsitti 38 tuntia opiskelua, joka jaettiin edellä mainittujen aihealueiden kesken.

Historia 9 -kurssi kuuluu myös soveltaviin historian opintoihin, ja se kulkee opetus-suunnitelmassa nimellä ”Leirikoulu”. Kurssille osallistumisen ehtona on Historia 8 -kurssin suorittaminen, sillä kurssi käsittää opintomatkan erikoiskurssilla valittuun kohdemaahan. Käytännössä kurssit kulkevat käsi kädessä. Matka toteutetaan aina keväällä Historia 8 -kurssin päätyttyä viikon mittaisena opintoretkenä yhteen valitun kohdemaan suurkaupungeista. Historia 8 -kurssin ohella myös opintomatalla painotetaan erityisesti aihekokonaisuutta ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus”. Opintomatkan tavoitteena on, että opiskelija oppii ymmärtämään erilaisia kulttuureja ja maita ja toimimaan matkan aikana ryhmän jäsenenä ja huomioimaan muut matkalla olijat. Lisäksi tavoitteena on kehittää opiskelijan kielitaitoa matkan aikana. Matkan keskeisiin tutustumiskohteisiin kuuluvat muun muassa erilaiset kirkolliset kohteet ja museot, opastetut retket kohteen keskeisiin nähtävyyksiin, tapakulttuuri ja elämäntyyli etenkin musiikin ja urheilun näkökulmasta, paikallinen ruokakulttuuri sekä Suomen lukiota vastaava oppilaitos. (Kokemäen kaupungin www-sivut 2011.)

Kokemäen lukion kulttuurihistorian erikoiskurssin opintomatkalta osallistuneet olivat lukion toisen vuoden opiskelijoita. Opiskelijoiden ryhmä koostui kahdesta tytöstä ja yhdeksästä pojasta. Kokemäen lukion historian ja yhteiskuntaopin lehtori Matti Virtanen ja minä vastasimme opintomatkan sisällön suunnittelusta ja toteutuksesta sekä toimimme huoltajina ja isäntinä matkan aikana.

4 TEOREETTINEN VIITEKEHYS – PROJEKTITYÖ

4.1 Projektin määritelmä

Projekti -sanan taustalla on latinankielinen ilmaisu ’projicere’, joka merkitsee ’heitteä eteen’ eli ’ehdottaa’, ’suunnitella etukäteen’. Se on siis jotakin, joka on edessämme. Projekti merkitsee sekä ideaa, menetelmää jonkin tavoitteen ja tuloksen saavuttamiseksi että myös sitä työtä, jonka avulla tulos aiotaan saavuttaa. (Anttila 2001, 11.) Projektin käsitteelle löytyy useita, hieman toisistaan poikkeavia määritelmiä, joissa kaikissa projektilta edellytetään määrättyä tarkoitusta ja kertaluontoisuutta.

Vuonna 2011 kirjoittamassaan kirjassa ”Projektihallinnan käsikirja” Risto Pelin toteaa projektin olevan se työ, joka tehdään määritellyn kertaluonteisen tuloksen aikaansaamiseksi. Ruuska (1999, 9) on lyhyesti määriteltynä ilmaissut projektin olevan joukon ihmisiä ja muita resursseja, jotka on tilapäisesti koottu yhteen suorittamaan tiettyä tehtävää. Rissanen (2002, 14) kertoo kirjassaan projektin olevan johonkin määritellyn tavoitteeseen pyrkivä, harkittu ja suunniteltu hanke, jolla on aikataulu, määritellyt resurssit ja oma projektiorganisaatio. Deveaux (1999, 277) on kiteyttänyt projektinhallinnan olevan työn suunnittelua ja tämän jälkeen suunnitelman toteuttamista. Tässä yhteydessä on hyvä ottaa esiin myös matkailun näkökulma. Kurjen (2008, 191) mukaan turismissa projekteilla tarkoitetaan konkreettisten, toisiinsa sidoksissa olevien, koordinoitujen aktiviteettien yhdistelmää, joiden tavoite on tyydyttää ihmisten tarpeita.

Vaikka projektin tavallinen määritelmä onkin hieman ongelmallinen, projektissa voidaan todeta kaksi selvää piirrettä, joiden ansiosta projekti poikkeaa pysyvästä organisaatiosta. Ensinnäkin projektilla on yksi hallitseva ja erityinen tarkoitus, ja toiseksi projekti on väliaikainen organisaatio, joka puretaan, kun tavoite on saavutettu. (Karlsson & Marttala 2001, 14.) Kettusen (2009, 16) mukaan projektin tärkein määrittelevä seikka on ainutlaatuisuus. Hänen mukaansa projekti on kehityshanke, joka sisältää omat erityispiirteensä ja poikkeaa siten toisista vastaavista kehityshankkeista.

Sen lisäksi, että projektilla on selkeästi muotoiltu tavoite, ja että projekti päättyy, projektilla on suunnitellut resurssit. Projektilla on aina joko ulkoinen tai yrityksen sisäinen toimeksiantaja, joka asettaa erilaisia reunaehdoja henkilöstölle ja rahoitukselle rajaten projektia. Projektiin liittyy eri alojen välinen yhteistyö, johon usein osallistuu suuri määrä työntekijöitä. Valvonta on merkittävässä roolissa projektin eri vaiheissa, ja siitä vastaakin aina tehtävään osoitettu taho, usein projektipäällikkö. Projektilla on aina myös ajalliset rajat; selkeästi määritelty alkamisajankohta ja suunniteltu päättymisajankohta. Projektin onnistuminen riippuu monista eri tekijöistä, kuten yrityksen politiikasta ja teknisistä riskeistä. Projektityössä ei voi hallita kaikkia riskitekijöitä, mutta joustavalla reagoinnilla ja tiedostavalla ja arvioivalla työmallilla on edistävä vaikutus projektin onnistumisen kanssa. (Litke & Kunow 2004, 8-9.)

4.2 Projektityypit

Projektit ovat luonteeltaan hyvin erilaisia riippuen niiden tavoitteista. Tavoitteet määrittävät sen, kuinka monta henkilöä ja millaista osaamista projektin toteuttamiseen tarvitaan, minkälaisissa olosuhteissa työ tullaan tekemään, kuinka kauan se kestää ja minkälaisia väli- ja lopputuloksia projektilta odotetaan. (Kettunen 2009, 17.) Projektit voidaan ryhmitellä luonteensa perusteella eri tyyppeihin; tässä työssä käytetty jaottelu on tehty yleisimpien projektityyppien välille.

Yrityksissä tapahtuva projektitoiminta voidaan jakaa kahtia projektin merkityksen perusteella; toimitusprojekteilla tuotetaan ratkaisuja asiakkaille maksua vastaan ja investointiprojekteilla kehitetään omaa liiketoimintaa. Nämä molemmat projektimuodot ovat osa useiden yritysten normaalia toimintaa. Toimitusprojektit tehdään aina toimeksiannosta ulkopuoliselle asiakkaalle. Toimitusprojektissa toimittajan mielenkiinto kohdistuu asiakkaalle tuotettavaan hyötyyn sekä projektin kustannustehokkaaseen toteutukseen. Yksi toimitusprojektin ominaispiirteistä on se, että siinä tehdään monenlaisia toimintoja ja osaprojekteja yhteistyössä asiakkaan ja muiden toimittajien kanssa. Tilaajan näkökulmasta katsottuna toimitusprojektit ovat puolestaan investointiprojekteja. (Kettunen 2009, 20-21; Pelin 2011, 34.)

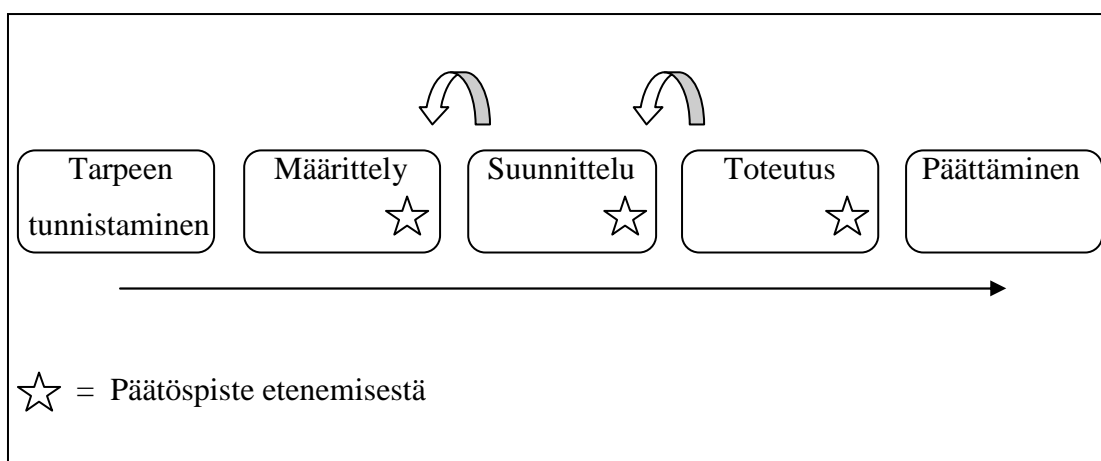
Tuotekehitys- ja tutkimusprojektit ovat etenkin yritysten tuotekehityksessä tyypillisiä projekteja. Tutkimusprojekteilta ei odoteta yleensä mitään kovin selkeästi mitattavissa olevia tuloksia, vaan niiden tehtävänä on hankkia uutta tietoa tai vahvistaa jo olemassa olevaa informaatiota. Yhteistä tutkimusprojekteille on se, että ideointi ja suunnittelu tehdään etupainotteisesti; valmistelu viedään hyvin pitkälle ennen varsinaista toteutuspäätöstä. Tämän kaltaisilla projekteilla on usein ulkopuolinen rahoittaja. (Anttila 2001, 18; Kettunen 2009, 21-22.) Tuotekehitysprojektit ovat hankkeita, joilla pyritään parantamaan jonkin osa-alueen toimintaa. Tuotekehitysprojekteilla on yleensä täsmällinen tavoite, mutta epäselvät lähtökohdat. Kehitysprojekteilla pyritään yleensä laadullisiin parannuksiin esimerkiksi kehittämällä jonkin uuden taidon hallintaa ja käyttöä. Tämän kaltaisissa projekteissa käytetään usein niin sanottuja prototyyppisiä, joiden avulla tuotekehitystä viedään eteenpäin. Useimmiten vain pieni osa alkuperäisistä ideoista päättyy lopulliseen tuotekehitykseen. (Anttila 2001, 18; Kettunen 2009, 27.)

Toiminnan kehitys- ja koulutusprojektien tavoitteena on kehittää jotakin osa-aluetta siten, että samalla voidaan sekä itse kouluttautua että kouluttaa kohderyhmää tavoitteiden mukaisesti. Esimerkiksi yritysten sisäisillä kehitysprojekteilla, jotka lähtevät liikkeelle kehitysideasta tai yrityksen johdon antamasta toimeksiannosta, kehitetään yrityksen toimintaa joko sisäisesti tai ulkoisesti. (Anttila 2001, 17; Kettunen 2009, 17; Pelin 2011, 33.) Tuotantoprojektien tavoitteena on laajan yhteistyöverkon avulla aikaansaada konkreettinen tuotos. Rakennusprojektilla tällainen lopputulos on usein rakennus. Muista projektityypeistä poiketen on tuotantoprojektin kulkua erityisen helppo seurata, sillä työn etenemisen näkee konkreettisesti. (Anttila 2001, 18; Kettunen 2009, 25-26.) Toteutusprojekti tähtää puolestaan projektin lopputuloksen aikaan saamiseen. Toteutusprojektien haasteena on aikataulu ja tavoitteena on tehdä ennalta määritellyn lopputuloksen mukainen toteutus. Toteutusprojekteissa on paljon ulkoisia tekijöitä, jotka ovat riskejä projektin onnistumisen kannalta. Muun muassa tästä syystä voidaan projektin onnistumista arvioida vasta jälkikäteen. (Kettunen 2009, 24-25; Pakarinen 2010, 19.) Kokemäen lukion kulttuurihistorian erikoiskurssin opintomatka luokitellaan toteutusprojektiksi, sillä tavoitteena on tehdä kulttuurihistorian erikoiskurssin sisältöä vastaava toteutus. Lopputulos on siis ennalta määritelty, jonka vuoksi opintomatka voidaan luokitella toteutusprojektiksi.

4.3 Projektin elinkaari

Jokaisella projektilla on oma elinkaarensa. Elinkaaren alkupiste on aina tarpeen tunnistamisessa. Määrittelyvaiheen kautta tulee arvioida alkuperäistä ideaa – onko arvioitu tarve riittävän hyvä ja kannattava toteutettavaksi. Määrittelyvaihetta seuraa suunnitteluvaihe, jossa tarkennetaan määrittelyvaiheen tuloksia ja viedään tavoitteet konkreettisiksi suunnitelmiksi. (Kettunen 2009, 43; Virtanen 2000, 73.) Suunnitteluvaiheen tuloksena syntyy projektisuunnitelma, josta ilmenee miten tavoite tullaan toteuttamaan. Suunnitteluvaihetta seuraa toteutusvaihe; projektin toteutus aloitetaan, kun suunnitelmat ovat valmiita ja projektin toteutusvaiheen käynnistämisestä tehdään päätös. Tämän jälkeen projekti etenee tehdyn projektisuunnitelman mukaisesti. Toteutusvaiheen tuloksena syntyy projektin tuotos, jonka jälkeen viimeisenä vaiheena on projektin päättäminen. (Kettunen 2009, 44-45.)

Projektin elinkaari rakentuu edellä mainittujen perusvaiheiden summaksi. Yleensä projekti etenee suoraviivaisesti vaiheesta toiseen, mutta on myös mahdollista, että projektin aikana palataan edelliseen vaiheeseen, jos tilanne sitä vaatii. (Kettunen 2009, 43.) Alla olevassa kuviossa (Kuvio 1) on esitetty projektin yleinen kulku pelkistetyn jonokaaviomallin mukaisesti etenevänä prosessina. Tällaista kaaviomallia, jossa eri vaiheet on selvästi toisistaan erotettavissa, kannattaa käyttää etenkin pienissä ja tavoitteiltaan selkeissä projekteissa. (Kettunen 2009, 45.) Elinkaaren hahmotaminen projektityössä on tärkeää, jotta projektiin kohdistuvat riskit pystyttäisiin käsitteellistämään ja sijoittamaan projektin elinkaaren eri vaiheisiin (Virtanen 2000, 73).

Kuvio 1. Projektin yleinen kulku. (Kettunen 2009, 43)

Tässä opinnäytetyössä projekti vietiin läpi seuraten Kettusen laatimaa mallia projektin yleisestä kulusta. Tämä projektin vaiheistus valittiin tämän projektin pohjaksi selkeästi toisistaan erotettavien vaiheiden vuoksi. Tämän myötä mallia oli helppo soveltaa pieneen ja tavoitteiltaan selkeään projektiin. Projektin edetessä seurattiin projektin teoriaa, ja vietiin projektia ja matkan suunnittelua teorian avulla eteenpäin.

4.3.1 Ensimmäinen ja toinen vaihe – projektin tarpeen tunnistaminen ja projektin määrittely

Kaikki projektit saavat alkunsa eri tavalla; osa projekteista perustetaan asiakaslähtöisesti, osa yrityksen sisäisen idean tai sisäisen kehitystarpeen pohjalta. Jokaisen pro-

jektin takana on projektin omistaja, joka on tunnistanut tarpeen tehtävälle projektille. (Kettunen 2009, 49.) Projektin omistajalla tulee projektia perustettaessa olla tarkkaan mietittynä, miksi projekti toteutetaan, mitä siltä odotetaan ja millaisilla resursseilla se tullaan tekemään. Projektin onnistumisen mahdollisuuksia voidaan aina huomattavasti parantaa erilaisilla esiselvityksillä ja määrittelyhankkeilla. Projektin omistaja toimii projektin ohjaavana voimana, joka tuo ilmi projektin tavoitteet ja jolla on intressi saada projekti onnistumaan sen elinkaaren jokaisessa vaiheessa. (Kettunen 2009, 49-50.)

Projektin määrittelyvaiheen tarkoituksena on selvittää, mitä projektin lopputuloksena halutaan saavuttaa. Määrittelyvaiheessa selvennetään vaihtoehtoiset toimintamallit sekä mietitään, ostetaanko työ ulkopuoliselta taholta vai tehdäänkö projekti itse sisäisenä työnä. Erityisen tärkeä määrittelyvaihe on silloin, kun projektin tavoite on epäselvä tai jos projektin omistaja aikoo ostaa projektin alihankintana. Määrittelyvaiheen läpiviennin jälkeen tehdään päätös siitä, jatketaanko hankkeen kanssa pidemmälle seuraavaan vaiheeseen vai ei. (Kettunen 2009, 51.)

Tämä Kokemäen lukiolle toteutettu projekti oli saanut alkunsa sisäisen idean pohjalta. Tämä tarkoittaa sitä, että projektin omistaja, lehtori Virtanen, oli tunnistanut tarpeen projektin toteuttamiselle jo aiemmin. Määrittelyvaihe voidaan pienissä ja tavoitteiltaan selkeissä projekteissa sisällyttää joko tarpeen tunnistamis- tai suunnitteluvaiheeseen (Kettunen 2009, 51). Tässä projektissa määrittelyvaihe sisällytettiin pääasiassa suunnitteluvaiheeseen.

4.3.2 Kolmas vaihe – projektin suunnittelu

Projektin suunnittelu on yksi tärkeimmistä vaiheista koko projektin elinkaaren aikana, sillä siinä tehdään keskeisimmät projektia koskevat päätökset. Suunnitteluvaiheessa syvennetään projektille asetettuja tavoitteita ja kiinnitetään suurin osa kustannuksista ja tarvittavista resursseista. Käytännössä suunnitteluvaiheessa projektille määritetään yksi päätavoite, joka voidaan tarvittaessa jakaa osatavoitteisiin. Tavoitteet antavat perussuunnan projektille sen elinkaaren jokaisessa vaiheessa. Hyvä suunnittelu lisää yhteisymmärrystä, tehokkuutta ja kommunikaatiota, ja samalla se

vähentää riskejä ja epävarmuutta. Hyvä suunnittelu luo perustan projektin onnistumiselle. (Kettunen 2009, 54-55; Paasivaara, Suhonen & Nikkilä 2008, 104, 123.)

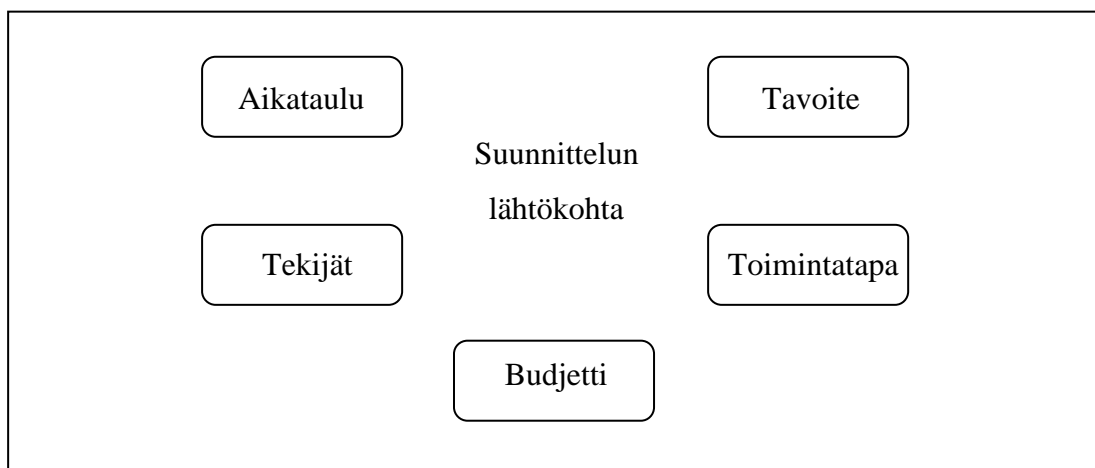
Projektin suunnittelun rinnalla kulkee projektin valmistelu työvaiheineen. Projektin valmisteluun kuuluu muun muassa projektiryhmän valinta sekä sisäinen markkinointi. Aikataulun laatiminen ja työmäärien arviointi ovat projektin valmistelussa vaikeimpia asioita. Työmääräarvioiden tekemisen yhteydessä syntyy runko koko projektin läpiviennille. Projektin ohjausmenetelmien valinta sekä toimintamenetelmien suunnittelu ja toteutus ovat osa projektin valmistelua. Projektia valmistellessa tehdään myös riskianalyysi sekä projektisuunnitelma. (Kettunen 2009, 59-60.) Projekteihin liittyvistä riskeistä kerrotaan omassa kappaleessaan myöhemmin luvussa 4.4, ja tämän projektin suunnittelua käydään läpi luvussa seitsemän.

4.3.2.1 Projektisuunnitelman laadinta

Projektisuunnitelma on tärkein projektin johtamiseen liittyvä työväline. Johtamisen ohella suunnitelmaa käytetään myös ohjaamisen ja valvonnan apuvälineenä. Projektisuunnitelma on samanaikaisesti sekä toimitasuunnitelma että yhteistyösopimus. Lisäksi, mikäli projekti vaatii rahoitusta, on projektisuunnitelma dokumentti rahoituksen hakemista varten. (Paasivaara ym. 2008, 125.)

Projektisuunnitelmaa tehdessä pitää varmistaa, että projektin tekijällä ja teettäjällä on sama mielipide siitä, mitä tehdään, miten ja millaisella aikataululla. (Kettunen 2009, 54.) Projektisuunnitelman laatimisesta vastaa aina suunnitelman omistaja eli projektipäällikkö. Hänen tulee suhteuttaa projektisuunnitelma projektin kokoon; isot projektit vaativat laajemman projektisuunnitelmamallin, pienissä projekteissa projektisuunnitelma voi olla lyhyt ja tiivis tietopaketti. Projektipäällikön vastuulla on varsinaisen projektin läpivienti. (Kettunen 2009, 92-93.) Kokemäen lukiolle suunniteltava projekti oli pieni, ja sen työvaiheet olivat lehtori Virtaselle ja osittain myös minulle jo ennestään tuttuja. Tämän vuoksi työtä suunniteltaessa katsottiin sopivaksi laatia ns. projektikortti, joka on tiivis suunnitelma projektin toteuttamisesta. Kulttuurihistorian erikoiskurssin opintomatkan projektikortti on opinnäytetyön liitteenä (Liite 1).

Kuten jo edellä, luvussa 4.3.2, todettiin, tulee projektin pohjaksi määrittää yksi pää-tavoite, jonka pohjalta projektisuunnitelma laaditaan. Lähes kaikissa projekteissa on jokin korostetusti projektiin vaikuttava tekijä, joka ohjaa hanketta. Suunnittelun lähtökohdat; aikataulu, tavoite, toimintatapa, budjetti ja tekijät, käyvät ilmi alla olevasta kuviosta (Kuvio 2).

Kuvio 2. Suunnittelun lähtökohdat. (Kettunen 2009, 94)

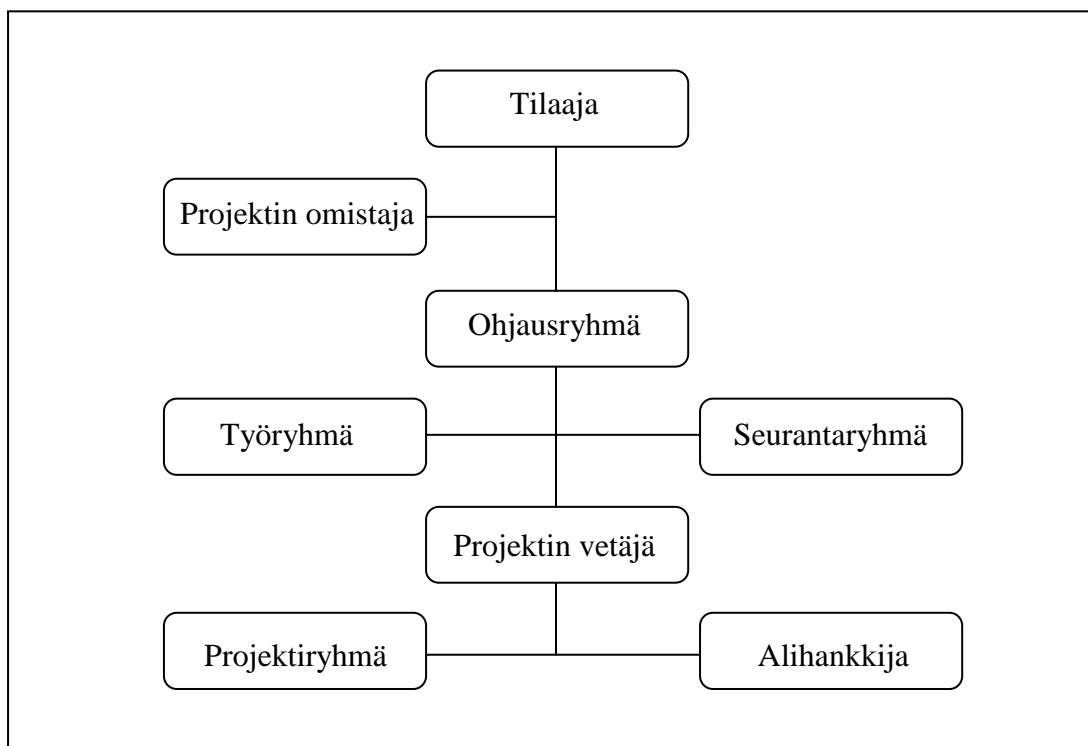
Aikataulun valitseminen lähtökohdaksi merkitsee sitä, että projektin tulee olla valmis tietyssä päivänä. Tällaisia projekteja ovat esimerkiksi näyttelyt ja esitykset. Suunnittelussa lähdetään tällöin liikkeelle projektin valmistumispäivästä taaksepäin ja tehtävä työ tulee mahdollistaa annettuun ajanjaksoon. (Kettunen 2009, 94.) Kun toinen vaihtoehto, tavoite, toimii määräävänä tekijänä suunnittelussa, puretaan tarvittava työmäärä osiin ja lasketaan sen pohjalta, kuinka paljon aikaa, rahaa ja resursseja tavoitteen toteuttaminen vie. Tällainen tavoitepohjainen projekti on esimerkiksi talo. (Kettunen 2009, 95.) Jos lähtökohdaksi valitaan toimintatapa, on projektin toimintamallisiidottu tiettyyn kaavaan. Tämä toteutuu muun muassa tieteellisissä tutkimushankkeissa, joissa tutkimusmenetelmää ei voida kesken projektin muuttaa. (Kettunen 2009, 96.) Neljäntenä vaihtoehtona on budjetin valinta suunnittelun lähtökohdaksi. Tämä tarkoittaa sitä, että projekti jatkuu niin kauan, kuin budjetissa riittää rahaa. Tällaisia hankkeita ovat muun muassa tiedotuskampanjat ja henkilöstön kehitysprojektit. (Kettunen 2009, 95.) Viimeinen suunnittelun lähtökohdistista on tekijät; ihmiset ja heidän erityisosaamisensa. Taiteisiin ja esiintymiseen liittyvissä tuotantoprojekteissa tavoitteita pyritään suuntaamaan valittujen ihmisten osaamisen ja vahvuuksien mukaisesti. (Kettunen 2009, 96-97.)

Tässä Kokemäen lukiolle suunniteltavassa projektissa oli pääasialliseksi lähtökohdaksi valittu aikataulu. Matka tuli toteuttaa toukokuussa ennen viimeistä koeviikkoa. Lentopäivät määrittivät matkan ajankohdaksi 5.-13.5.2011. Tämän vuoksi annettuun lähtöpäivämäärään mennessä projektin käytännön suunnittelu oli oltava valmis.

Kun projektille lähdetään tekemään varsinaista projektisuunnitelmaa, toimivat alustavat työmääräarviot hyvänä lähtökohtana, koska tuleva projekti on jo arvioinnin aikana kertaalleen mietitty läpi (Kettunen 2009, 61). Projektisuunnitelmaa laadittaessa ja etenkin sitä toteutettaessa joudutaan ottamaan kantaa koko organisaation puolesta hyvin eritasoisin asioihin aina strategisesta tasosta operatiivisiin päivittäisen päätöksenteon asioihin. Etenkin pitkäkestoisessa tai muista syistä muuttuvissa olosuhteissa toteutettavassa projektissa joustavuus on erittäin tärkeä arvo. (Rissanen 2002, 56.) Projektisuunnitelmaa laadittaessa tulee myös muistaa, että kaikki projektit altistuvat muutoksille; tämän vuoksi kertaalleen tehty projektisuunnitelma ei sellaisenaan riitä. Sitä pitää päivittää työn edetessä ja sen toteutumista tulee valvoa. Projektisuunnitelma kulkee projektin mukana koko projektin elinkaaren ajan. (Virtanen 2000, 89.)

Hyvä projektisuunnitelma on johdonmukainen, ja se koostuu toisiaan täydentävistä ja tukevista osioista. Projektisuunnitelmassa esitellään projektin tausta, tavoite, tuotos ja vaiheet. Suunnitelman ensimmäisessä osiossa kuvataan millainen hanke on kyseessä, mitä sillä tavoitellaan ja mikä tarve sillä on. Toisessa osiossa kuvataan toimeenpanosuunnitelma. Siinä kerrotaan projektin konkreettisesta tavoitteesta, määritetään projektiorganisaatio, resurssit ja oletetut lopputulokset sekä projektin toiminnot aikatauluineen. Kolmas osa on arviointisuunnitelma, jossa kuvataan arvioinnin tarkoitus ja yhteys ohjaukseen, arvioinnin toteutus, raportointi ja tulosten hyödyntäminen. Lisäksi suunnitelmassa on hyvä eritellä riskien kartoitus ja suunnitelma niiden hallinnasta. (Paasivaara ym. 2008, 125-126.)

4.3.2.2 Projektioorganisaatio

Kuvio 3. Projektissa esiintyvät roolit. (Karlsson & Marttala 2001, 77)

Projektin tilaaja on se, joka vastaa projektin puitesuunnitelmasta ja sanelee hankkeelle aikarajat ja voimavarat. Tilaaja päättää projektin päämäärän ja suunnan ja valitsee projektin omistajan, projektipäällikön ja ohjausryhmän jäsenet. Tilaaja määrittelee myös valtuudet projektin omistajalle ja projektipäällikölle. Tilaaja on aina henkilö, ei koskaan pelkkä organisaatio. Mikäli tilaajana on organisaatio, on sen sisällä aina määriteltävä vastuullinen henkilö hoitamaan kyseistä tehtävää. (Karlsson & Marttala 2001, 79.) Tilaajan on valittava projektille omistaja, jonka tulee myös olla fyysinen henkilö. Hänen tehtävänään on edustaa tilaajaa. Projektin omistaja toimii ohjausryhmän puheenjohtajana, ja projektin omistajana hänellä on täydellinen vastuu kaikesta, mikä koskee projektia. (Karlsson & Marttala 2001, 80-81.)

Pienehköissä projekteissa projektin tilaajan ja omistajan tulee olla yksi ja sama henkilö. Vielä pienemmissä projekteissa tilaaja itse voi olla sekä projektin omistaja että ohjausryhmä. (Karlsson & Marttala 2001, 80; Kettunen 2009, 168.) Isoille projekteille kuitenkin perustetaan oma ohjausryhmä, joka valvoo ja ohjaa projektin etenemistä.

Ohjausryhmä valvoo projektin onnistumista projektin tilaajan näkökulmasta, ja on projektin omistajan voimavara päätösprosesseissa. Ohjausryhmä on lisäksi projektipäällikön tuki ja päätöksentekijä, joka ohjaa projektia kohti sen tavoitetta. (Karlsson & Marttala 2001 82-83; Kettunen 2009, 168.)

Seurantaryhmän tehtävänä on varmistaa, että eri sidosryhmät ja asiantuntijat saavat mahdollisuuden vaikuttaa projektiin, vaikkeivät ne olisikaan suoraan siihen sidoksissa. Seurantaryhmällä voi olla näkökulmia ja ajatuksia projektista, mutta ei oikeutta päätöksentekoon. (Karlsson & Marttala 2001, 85.) Projektiin voidaan perustaa myös työryhmiä, joita voidaan käyttää ehdotuksen tai muutoksen kiinnittämiseen. Työryhmät voivat olla yksi tapa jakaa koulutusta ja informaatiota paikalliseen prosessiin. (Karlsson & Marttala 2001, 86.)

Projektin johtamista varten tulee ainakin isoissa projekteissa nimetä projektipäällikkö tai projektin vetäjä. Projektipäällikkö vastaa projektin ohjauksesta yhdessä ohjausryhmän kanssa. Projektipäällikön tehtävä on vastuunalainen ja hänelle asetetaan monia vaatimuksia ja eri rooleja projektissa toimiessaan. Projektipäälliköllä on esimiehen rooli projektiryhmän suhteen. Hänellä on myös asiantuntijan rooli; mitä pienempi projekti, sitä enemmän hän osallistuu projektin sisällön määrittelyyn ja tekemiseen. Projektipäällikön tulee hallita projektin substanssiin eli sisältöön liittyvät asiat. Lisäksi hänen pitää pystyä laittamaan asiat loogiseen järjestykseen, pitämään kaikki langat käsissään ja hallitsemaan projekti kokonaisuutena. (Anttila 2001, 115; Kettunen 2009, 157; Pelin 2011, 264.)

Projektiryhmä on se joukko ihmisiä, joka mahdollistaa projektin onnistumisen. Projektiryhmään valitaan sellaisia henkilöitä, joilla on projektiin vaadittavat valmiudet. Valintaperusteena on työn eli projektin toiminta-alueen vaatima ammattitaito ja toiminta-alueen tuntemus. Lisäksi tarvitaan projektityöskentelyn tuntemusta ja kykyä sekä halua tehdä ryhmätyötä. (Karlsson & Marttala 2001, 86; Kettunen 2009, 130, 160.) Pienemmissä projekteissa projektipäällikkö voi olla koko projektin ainoa henkilöresurssi, jolloin miehittäminen ja toiminnan valvominen on helppoa. Vaikka projektin henkilöstö olisi ainoastaan projektipäällikön vahvuinen, tulee projektilla silti olla ohjausryhmä tai ainakin omistaja, jolle projektin etenemistä raportoidaan. (Kettunen 2009, 129.)

Mikäli projektissa on mukana alihankkijoita, niin heistä tulee käytännössä osa projektia. Alihankkijoita tulee ohjata samalla tavalla kuin muitakin projektin resursseja. Vaikeus on siinä, ettei alihankkijaa voi suoraan kontrolloida. Hyvä suhde alihankkijaan saadaan toteutettua selkeällä toimintatavalla – niin päämäärissä, rooleissa kuin itse prosessissakin. (Karlsson & Marttala 2001, 87.)

Tämän opinnäytetyön toteuttamiseen ei tarvittu laajaa projektiorganisaatiota. Projektin tilaajana toimi Kokemäen lukio, mutta kuten edellä todettiin, oli tilaajaksi nimettävä fyysinen henkilö. Täten projektin tilaajaksi nimettiin Kokemäen lukion historian ja yhteiskuntaopin lehtori Matti Virtanen. Kyseessä oli pieni projekti, jonka vuoksi lehtori Virtanen toimi myös projektin omistajana sekä ohjausryhmänä. Minä opinnäytetyön laatijana toimin projektin projektipäällikkönä. Muodostimme lehtori Virtasen kanssa yhdessä lisäksi niin sanotun seurantaryhmän, mikäli asiaa tarkastellaan eri sidosryhmien näkökulmasta. Projektin koon huomioon ottaen ei hankkeessa tarvittu erillistä projekti- tai työryhmää, eikä alihankkijoita. Projektin elinkaaren eri vaiheet suoritettiin tiiviinä yhteistyönä lehtori Virtasen ja minun välillä.

4.3.3 Neljäs vaihe – projektin toteutus

Projektin toteutusvaihe käynnistetään suunnitteluvaiheen päätteeksi tehtävällä käynnistyspäätöksellä. Päätöksen käynnistyksestä tekee yleensä projektin omistaja tai ohjausryhmä suunnitteluvaiheen tietojen pohjalta. Projektin käynnistämisen ensimmäinen työvaihe on projektin aloitus eli käynnistyspalaveri. Aloituskokouksen tavoitteena on, että projektiryhmän jäsenet tapaavat toisensa ja samalla kerrataan projektin tavoitteet ja jaetaan tehtävät ryhmän kesken. (Kettunen 2009, 156; Virkki & Somermeri 2000, 63.) Tähän opinnäytetyöhön liittyen pidimme aloituskokouksen lehtori Virtasen kanssa 11.11.2010. Kokouksessa kävimme läpi kulttuurihistorian erikoiskurssin sisältöä; millaisia aihekokonaisuuksia kurssilla tultaisiin käsittelemään ja ketkä opettajat tulisivat osallistumaan annettavaan opetukseen. Samalla sovittiin, että minä tulisin pitämään heti kurssin alkupuolella luennon, joka sivuaisi ruokakulttuuri -aihealuetta. Samalla pääsisin esittelemään itseni, tutustumaan opiskelijoihin ja kuulemaan heidän toiveitaan opintomatkan toteutusta koskien. Kokouksessamme kävimme läpi myös matkalle asetettavia tavoitteita, ja mietimme millä elementeillä

ne saataisiin toteutumaan kohdealueella. Lisäksi vaihdoimme alustavia ideoita toukokuuisen opintomatkan tutustumiskohteista.

Ennen projektin toteuttamista on projektia valmisteltu edeltä käsin, laadittu huolellisia suunnitelmia sekä muodostettu motivoitunut tiimi. Projektin toteutuksen alkaessa tarvitsee enää tehdä työtä. Projektityön aikana tulee varmistaa, että kaikki ”sujuu suunnitelmien mukaan”. (Litke & Kunow 2004, 88-89.) Tämän projektin toteutus kuvataan matkakertomuksen muodossa luvussa 7.3.

4.3.4 Viides vaihe – projektin päättäminen

Projektin määritelmässä todettiin muun muassa se, että projekti on ajallisesti rajattu työsuoritus; kysymyksessä on siis alku- ja päättymishetkiltään sekä toiminta-alueeltaan tarkoin rajattu kokonaisuus. Projekti päättyy yleensä sen suoritettua tehtävänsä ja saavutettua tavoitteensa. Joskus projekti tosin keskeytetään aiemmin, jos sen jatkaminen todetaan tarkoituksettomaksi. Projektin päättäminen on tärkeä vaihe projektin elinkaarella. Päättämisvaiheessa ilmoitetaan tuloksista, toteutetaan arviointi ja päätetään projektiryhmän toiminta. Projektin päättyessä sen ”historiikiksi” laaditaan loppuraportti. (Paasivaara ym. 2008, 137.)

Projektin päättämiseen kuuluu yhtenä osana loppuraportin kirjoittaminen, joka on projektipäällikön ja projektiryhmän tehtävä. Loppuraportissa kuvataan projektin tavoitteet, toiminta ja tulokset. Toteutunutta toimintaa verrataan laadittuun projektisuunnitelmaan ja pohditaan mahdollisia eroavaisuuksia. Loppuraportissa kuvataan myös projektiorganisaatio ja projektin yhteistyötahot ja pohditaan saavutettujen tulosten hyödyntämistä. (Kettunen 2009, 181; Paasivaara ym. 2008, 138; Rissanen 2002, 171.) Tehtävänä projektin virallinen päättäminen kuuluu kuitenkin projektin ohjausryhmälle. Projektin loputtua ohjausryhmälle esitellään projektin tulokset sekä päätösesityksenä projektin päättäminen. Projektin tulosten perusteella ohjausryhmä voi vaatia projektia täydennettäväksi tai hyväksyä tulokset ja päättää projektin. (Kettunen 2009, 181.) Projektin päättyessä sen jäsenet ja verkostot jäävät kuitenkin toimimaan. Varsinaisen aktiivisen vaiheen jälkeen asiakkuuksien ylläpitoa ja kehittä-

mistä kutsutaan jälkimarkkinoinniksi. Jälkimarkkinointi on keskeinen osa yhteistointiverkoston hoitamista. (Rissanen 2002, 171.)

Projektin tulokset dokumentoidaan kahdelle tasolle. Asiakkaalle tehtävä dokumentointi, joka sisältää esimerkiksi tutkimusraportin tai asennusohjeen, on yleensä sovitettu jo etukäteen projektisuunnitelmassa. Lisäksi projektista on laadittava sisäinen dokumentaatio, joka jää projektiryhmän tai -organisaation käytettäväksi seuraavissa projekteissa. Erityisen tärkeä tällainen dokumentaatio on siinä tapauksessa, kun tehdylle projektille löytyy jatkoprojekteja. Tämän lisäksi on hyvä dokumentoida projektin läpivienti ja siinä löydetty havainnot ja opit. (Kettunen 2009, 183.) Tässä opinäytetyössä projektin tulokset dokumentoidaan opinäytetyöraportin muodossa. Raportti luovutetaan sekä lehtori Virtaselle että Kokemäen lukiolle. Lisäksi opintomatkan päätteeksi laadittiin kulttuurihistorian erikoiskurssin opiskelijoiden kanssa matkasta lyhyt dokumentti, joka sisälsi läpileikkauksen sekä mietteet opintomatkasta. Projektiryhmälle ja matkan kohderyhmälle, opiskelijoille, jaettiin laaditusta Nizza 2011 -matkaraportista kopiot, jotka toimivat sekä muistona että ideapakettina mahdollista tulevaa tarvetta silmällä pitäen.

Projektin päätyttyä projektiin osallistuneet ihmiset kannattaa koota yhteen projektin päättäjäisiin – projekti ansaitsee arvoisensa lopun. Projektin onnistuminen on perustunut siihen, että kaikki projektiin osallistuneet henkilöt pyrkivät yhteiseen päämäärään. Päättäjäiset korostaa lisäksi projektin päättymistä ja antaa osallistujille luvan yhdessä pohtia, mitä projektin aikana tehtiin ja koettiin yhdessä. Tällainen tapahtuma on oivallinen jättämään osallistujille hyvän mielen päättäneestä projektista. (Kettunen 2009, 184; Litke & Kunow 2004, 124.) Tämän projektin päättäjäiset päätettiin siirtää vuoden 2013 keväälle lehtori Virtasen virkavapaan vuoksi.

4.4 Riskien hallinta projektissa

Jokaisessa inhimillisessä toiminnassa on mukana erilaisia riskejä. Projekteissa riskit johtuvat pääasiassa projektityön luonteesta; mitään täysin samanlaista tehtävää samanlaisissa olosuhteissa ei ole aiemmin tehty, joten projektisuunnitelma perustuu pitkälti arvioihin ja oletamuksiin. Näiden arvioiden ja olettamuksien luotettavuutta

lisäävät suunnitelman tekijän kokemus, ammattitaito sekä käytettävissä olevat resurssit. Riskejä on hyödyllistä kartoittaa etukäteen, sillä se auttaa riskien toteutumisen mahdollisessa torjunnassa, riskin toteutumiseen valmistautumisessa ja vaihtoehtosuunnitelmien laadinnassa. Riskien hallinnan tärkein tehtävä on tunnistaa riskit ja laatia varautumissuunnitelma. Riskianalyysi tehdään ennen projektin alkua ja liitetään osaksi projektisuunnitelmaa. (Kettunen 2009, 75; Rissanen 2002, 163; Virkki & Somermeri 2000, 102.)

5 ONNISTUNEEN MATKAN MÄÄRITTELY

Tämän opinnäytetyön päätavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa onnistunut opintomatka. Projektin ja onnistuneen matkan teoriat tuovat esille osittain samoja asioita opintomatkan suunnitteluun ja toteuttamiseen liittyen, mutta lukijaa ajatellen päätin käsitellä näitä kahta aihealuetta kuitenkin erillisinä, jotta kokonaisuus säilyisi selkeämpänä. Päädyin käsittelemään onnistuneen matkan kriteerejä Helena Vallon ja Eija Häyrisen ”Tapahtuma on tilaisuus” -kirjan teoriaa soveltaen, sillä kirjallisuuden parista löytyi hyvin vähän teoksia käsiteltävään aihealueeseen liittyen. Mielestäni kirja soveltuu kuitenkin hyvin oppaaksi myös onnistuneen matkan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Halusin liittää teoriaan lisäksi myös pääkohdat matkailutuotteen määritelmästä, vaikka kyseessä oli ainutkertainen matka, ei myytävä tuote. Matkailutuote on palveluiden kokonaisuus, ja tällä opintomatkalla matkailun eri elementit tulivat laajasti esille siitä huolimatta, että toteutuksen alla oli matka, joka toteutettiin ainoastaan yhden kerran.

5.1 Mikä on matkailutuote?

Matkailutuote on luonteeltaan palvelu. Palvelutuotteelle on ominaista, että asiakkaalle tarjotaan jotain aineetonta, jota tuotetaan ja kulutetaan samanaikaisesti. Matkailutuote on aina palveluiden kokonaisuus, johon liittyy aineettoman palvelun lisäksi tuotteen konkreettisia ominaisuuksia, useampia matkailun eri elementtejä. Asiakkaan kokemusmaailmassa matkailutuote on laaja kokonaisuus, jolla vastataan asiakkaan

odotuksiin, toiveisiin, tarpeisiin ja kysyntään. Matkailutuote on kokonaisuus, johon kuuluvat tyypilliset matkailupalvelut kuten liikenne-, majoitus- ja ravitsemispalvelut, ohjelmapalvelut sekä viihde-, urheilu- ja kulttuuripalvelut. Lisäksi matkailutuotteeseen kuuluu asioita, jotka ovat kiinteästi sidoksissa matkailukohteeseen, jossa edellä mainittuja matkailupalveluita tarjotaan ja kulutetaan. (Albanese & Boedeker 2002, 23; Karusaari & Nylund 2009, 58; Komppula & Boxberg 2002, 10; Verhelä & Lackman 2003, 15.)

Matkailutuotteen tuottamiseen voi osallistua useampi yritys yhdessä. Tuottajan kannalta matkailutuote voi olla yksittäinen palvelu, joka on osa asiakkaan ostamaa kokonaispakettia. Kokonaispaketti koostuu kaikista niistä elementeistä, joita matkailija kuluttaa matkansa aikana. Tällöin matkailija saa oman, yksilöllisen kokemuksen palvelutuotteesta – matkailupalvelun elämyksen tunteminen on aina henkilökohtainen tunne. (Karusaari & Nylund 2009, 58; Verhelä & Lackman 2003, 15.) Attraktiot¹, vetovoimatekijät² sekä mielikuvat yhdessä varsinaisten matkailupalvelujen kanssa ovat ominaisuuksia, jotka tekevät kohteista houkuttelevia ja näkemisen arvoisia. Ne luovat yhdessä kokonaisuuden, jota kutsutaan matkailutuotteeksi. (Albanese & Boedeker 2002, 24.)

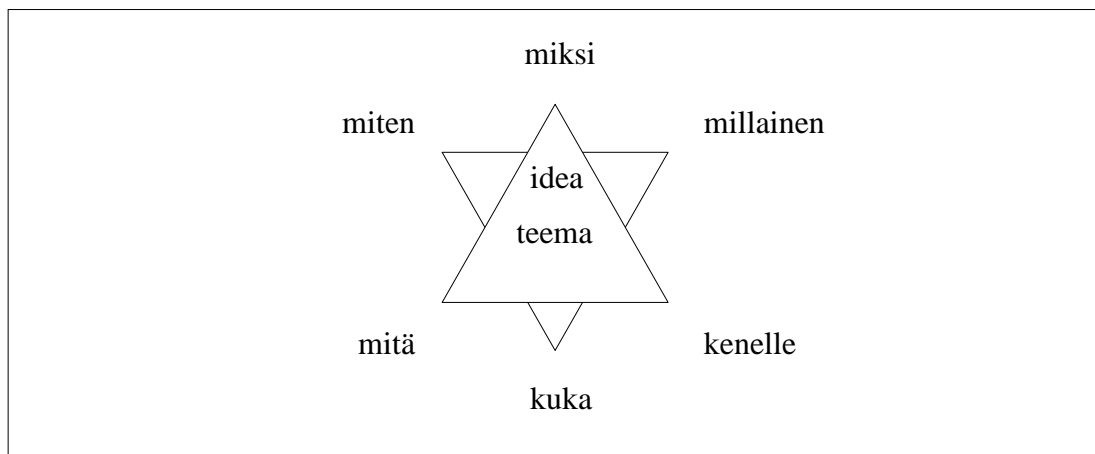
5.2 Onnistunut matka

Vallon ja Häyrisen (2012, 101) mukaan onnistuneessa tapahtumassa on sekä tunne että ajatus kohdallaan – onnistuneen tapahtuman voi tuntea. Onnistunut tapahtuma on ainutkertainen, se on kuin tähti, joka sykkii lämmintä valoa ja iloa mukanaolijoille. Onnistunut tapahtuma muodostuu kahdesta kolmiosta; strategisesta ja operatiivisesta (Kuvio 4). Kummassakin kolmiossa on kolme kysymystä, joihin pitää osata vastata ennen suunnittelun alkua. Strategisten ja operatiivisten kysymysten kautta syntyy myös tapahtuman ydin, sen teema ja idea. Tapahtuman teema on kattoajatus, joka pitää tapahtuman koossa. Idea on puolestaan tapahtuman punainen lanka. Sen löytäminen ei aina ole helppoa, mutta sen pohtimiseen kannattaa käyttää aikaa. Teema ja idea näkyvät tapahtuman elinkaaren jokaisessa vaiheessa ja niiden tulisi kulkea käsi

¹ Attraktiot ovat kohteita, jotka erilaisuutensa ja omaleimaisuutensa takia houkuttelevat ihmisiä.

² Vetovoimatekijät ovat ominaisuuksia, joista attraktioiden vetovoimaisuus muodostuu.

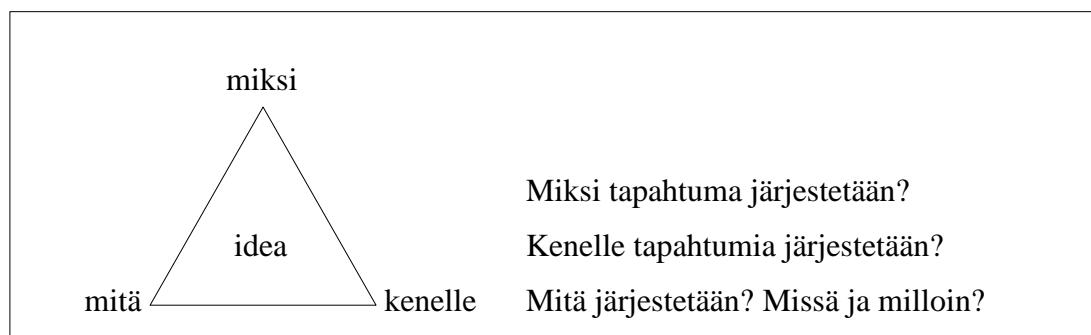
kädessä läpi tapahtuman. (Vallo & Häyrynen 2012, 256, 262.) Kun suunnittelussa pidetään mukana molemmat ydinajatuksot sekä on käyty läpi kolmioiden kuusi kysymystä ja haettu niille vastaukset on lähtökohdat tapahtuman onnistuneelle hyvät (Vallo & Häyrynen 2012, 106).

Kuvio 4. Onnistunut tapahtuma. (Vallo & Häyrynen 2012, 106)

5.2.1 Strategiset kysymykset

Strateginen kolmio käsittää kysymykset miksi, kenelle ja mitä (Kuvio 5). Vallon ja Häyrysen (2012, 102) mukaan strategisen kolmion kysymyksiin löytyy vastaus joko organisaation johdolta tai siltä henkilöltä, jolla on tarve tai halu järjestää tapahtuma.

Kuvio 5. Strateginen kolmio. (Vallo & Häyrynen 2012, 101)

Tapahtuman suunnittelun alkaessa on tärkeä määrittää, miksi tapahtumaa ollaan järjestämässä ja mitä sen avulla halutaan viestiä. Suunnittelussa tulee muistaa, että jokaisella tapahtumalla on tavoite, jonka miettimiseen tulisi käyttää riittävästi aikaa.

Jokaisella tapahtumalla tulee lisäksi olla selkeä pääviesti ja mahdollisesti sitä tukevia sivuviestejä. Tapahtuman viestiin vaikuttavat tapahtuman tavoite sekä muun muassa tapahtumapaikka ja ohjelma. Jokaisessa tapahtumassa on myös elementtejä, jotka viestivät itsessään, ja näiden elementtien hallinta on yksi keskeisimpiä tekijöitä tapahtuman onnistumisen kannalta. Se, mihin tapahtumaan organisaatio kutsuu sidosryhmiään tai millaisia omia tapahtumia se järjestää, kertoo organisaatiosta ja sen arvoista. (Vallo & Häyrinen 2012, 111, 113-114.) Nizzan opintomatkan päätavoitteena oli rakentaa onnistunut kokonaisuus, joka vastaa historian erikoiskurssilla käsiteltyjä aihealueita ja tarjoaa irtautumista kouluarjesta. Tavoitteena oli myös se, että opiskelijat oppisivat ymmärtämään eteläeurooppalaista kulttuuria ja kehittämään toimintaansa ryhmän jäsenenä ja huomioisivat kanssamatkustajat ja heidän tarpeensa. Lisäksi haluttiin kehittää opiskelijoiden kommunikaatiota vieraalla kielellä. Matkalla haluttiin viestiä eteläeurooppalaisen kulttuurin monimuotoisuutta.

Toinen strategisen kolmion kysymyksistä on kenelle. Tämän kysymyksen avulla määritetään tapahtuman kohderyhmä. Kohderyhmä tulisi aina tuntea riittävän hyvin, jotta toteutettava tapahtuma olisi oikeankokoinen ja -näköinen sekä kohderyhmää puhutteleva. Kohderyhmä ja sen koko sekä tapahtuman tavoite määrittävät usein sen, millaista tapahtumaa ollaan järjestämässä. (Vallo & Häyrinen 2012, 119, 122.) Nizzan opintomatkan kohderyhmä oli määritelty jo valmiiksi; se koostui Kokemäen lukion toisen vuoden opiskelijoista, jotka olivat opintokokonaisuuteensa valinneet kulttuurihistorian erikoiskurssin. Kohderyhmä oli tässä tapauksessa helppo. Opiskelijat olivat itse valinneet kohdemaan ja -kaupungin, joten suunniteltava opintomatka kiinnostaisi jokaista matkalle lähtevää opiskelijaa. Pääsin tutustumaan matkalle osallistuviin opiskelijoihin ennen matkan sisällön suunnittelua, jolloin sain heiltä toiveita matkaohjelmaa koskien. Kuitenkin opintomatkan ollessa kyseessä matkaohjelman suunnittelun pääelementit perustuivat erikoiskurssilla käsiteltyihin aiheisiin ja kurssin tavoitteisiin.

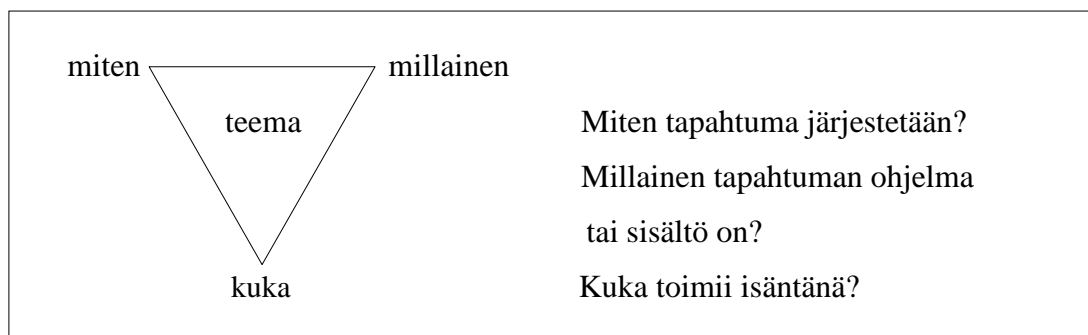
Viimeinen kysymys strategisessa kolmiossa on mitä. Sen avulla haetaan vastauksia tapahtuman lähtökohtiin; mitä halutaan järjestää, milloin ja missä. Tapahtuma voi olla joko asia- tai viihdetapahtuma tai niiden yhdistelmä. Tässä kohtaa tulee päättää toteutetaanko tapahtuma itse, ostetaanko se kokonaisuutena ulkopuoliselta palvelun-

tarjoajalta vai ketjutetaanko tapahtuma toimivaksi kokonaisuudeksi yksittäisiä osia yhdistelemällä. Tapahtumapaikkaa valitessa pitää ottaa huomioon osallistujat ja tilaisuuden luonne. Lisäksi tapahtuman ajankohtaan ja keston pitää kiinnittää huomiota; usein kohderyhmää tarkasteltaessa löytyy sopiva ajankohta ja kesto tapahtumalle. (Vallo & Häyrynen 2012, 139-140, 145.) Nizzan opintomatka oli asia- ja viihdetapahtuman yhdistelmä. Asiapitoisia elementtejä matkalla edustivat muun muassa kirkko- ja kouluvierailut ja viihteellistä puolta edustivat käynti jalkapallo-ottelussa, yhteiset illalliset sekä vapaa-aika. Tämän matkan ajankohta ja kesto olivat ennalta määriteltyjä. Opintomatkan kestoksi on opetussuunnitelmassa määritetty yksi viikko, ja se järjestetään Historia 8 -kurssin päätyttyä, toukokuun alussa ennen viimeistä koeviikkoa.

Opintomatkan toteuttamistavaksi valittiin itse rakennetun tapahtuman ja ketjutetun tapahtuman yhdistelmä, jotta matkasta saataisiin toimiva ja monipuolinen kokonaisuus. Itse rakennettu tapahtuma edellyttää sitoutumista ja isoa työpanosta sekä osaa- van projektipäällikön löytymistä oman organisaation sisäältä. Itse rakennettu tapahtuma takaa aina sen, että tilaisuuden luonteen ja suunnittelun päättävä valta on itsellä. Lisäksi etuna on se, ettei erillisiä suunnittelukustannuksia synny. Itse rakennetun tapahtuman haasteiksi nousevat työmäärä, vastuu sekä osaamisen puute. (Vallo & Häyrynen 2012, 61-62.) Ketjutettu tapahtuma pitää sisällään puolestaan valmiita tapahtuman osia, jotka ostetaan ulkopuolisilta tahoilta ja linkitetään itse yhteen toimivaksi kokonaisuudeksi. Ketjutetun tapahtuman etuja ovat helppous ja valmiiksi tiedossa olevat kustannukset. Haasteiksi muodostuvat osien sitominen toimivaksi kokonaisuudeksi. (Vallo & Häyrynen 2012, 63-64.) Kirjoitan pohdintaosiossa, luvussa yhdeksän, omia ajatuksiani tapahtumalajien eduista ja haitoista.

5.2.2 Operatiiviset kysymykset

Operatiivisen kolmion kysymykset ovat miten, millainen ja kuka (Kuvio 6) Vallon ja Häyrysen (2012, 105) mukaan operatiivinen kolmio on tapahtuman toteuttamista, josta ovat vastuussa projektipäällikkö ja projektiryhmä.

Kuvio 6. Operatiivinen kolmio. (Vallo & Häyrinen 2012, 103)

Ensimmäiseen kysymykseen haettaessa vastausta pohditaan, miten tapahtuma toteutetaan niin, että haluttu tavoite saavutetaan ja viestit saadaan välitetyiksi. Lisäksi tapahtuma pitää saada toteutettua siten, että tapahtumalle asetetut teema ja idea ovat näkyvillä koko tapahtuman ajan. (Vallo & Häyrinen 2012, 103.) Tapahtuman onnistumiseen vaikuttavat monet pienet yksityiskohdat, joiden kaikkien on loksahdettava paikalleen. Tapahtuman toteuttaminen vaatii yhteistyötä. Pohjalla on perusteellinen suunnittelu ja sen päällä tinkimätön toteutus. (Vallo & Häyrinen 2012, 167.) Operatiivisen kolmion toisessa kysymyksessä haetaan vastausta siihen, millainen tapahtuma järjestetään? Tapahtuman sisältö tulee suunnitella tapahtuman tavoite ja kohderyhmä huomioiden. Osallistujajoukko tulee tuntea riittävän hyvin, jotta ohjelmasisältö voidaan muokata juuri kohderyhmää puhuttelevaksi. Tapahtuman sisällön suunnitteluun vaikuttaa myös se, onko kyseessä asia- vai viihdetapahtuma vai niiden yhdistelmä. (Vallo & Häyrinen 2012, 104, 193.) Nizzan opintomatkan suunnittelua ja toteutusta käydään läpi luvussa seitsemän.

Viimeinen kysymys operatiivisessa kolmiossa määrittää sen, kuka tapahtuman järjestää ja ketkä ovat vastuuhenkilöt. Suunnitteluvaiheessa projektipäällikkö toimii avainhenkilönä. Koska tapahtuma tapahtuu konkreettisesti vasta tulevaisuudessa, on tärkeää, että projektipäälliköllä on selkeä visio siitä, millaisesta tapahtumasta on kyse ja miltä kaikki valmiina näyttää. Projektiryhmä, joka on sisäistänyt yhteisen vision, saa aikaan enemmän ja parempaa laatua ja lisäksi kokee työn iloa ja kasvaa itse henkisesti. Hyvä suunnittelu konkretisoituu tapahtuman läpiviennissä. Sen onnistumisessa on keskeinen rooli tehtävänsä hyvin hoitavilla isännillä. Suurin vastuu on kuitenkin aina tapahtuman järjestämisestä vastaavalla taholla. (Vallo & Häyrinen 2012, 104-105, 226-227, 231.) Järjestettävän opintomatkan toimeksiantajana toimi Kokemäen

lukio. Lehtori Virtanen ja minä vastasimme matkan järjestelyistä pienenä projekti-ryhmänä. Mielestäni sisäistimme Virtasen kanssa Vallon ja Häyrisen mainitseman yhteisen vision valmiista matkasta. Perustelen tätä saamallamme hyvällä palautteella, mukavalla ja saumattomalla yhteistyöllämme sekä sillä, että koin itse kehittyväni tämän työn eri vaiheissa. Opintomatkan luonteen huomioiden toimimme Virtasen kanssa myös matkan isäntinä. Mielestäni onnistuimme tehtävässämme hyvin – pyrimme edesauttamaan tapahtuman onnistumista ja jättämään opiskelijoille matkasta positiivista muistijälkeä. Opintomatkan onnistumista ja siitä saatua palautetta käsitellään enemmän luvussa 7.4.

Tapahtuma on suoraan ihmiseen vaikuttamista. Tapahtuman kulissit ja idean voi kopioida, mutta ei tapahtuman henkeä ja ilmapiiriä, jotka syntyvät ihmisten välillä. Tähän jokaisessa tapahtumassa vallitsevaan ainutkertaiseen tunnelmaan vaikuttavat erityisesti isännät ja heidän toimintansa. Tapahtuma, jolla saadaan ihminen hetkeksi pysähtymään, luo ainutkertaisia tunteita ja mahdollisuuksia aitojen elämysten kokemiseen. (Vallo & Häyrinen 2012, 241-242.)

6 PROVENCE KOHDEALUEENA

Ranska on Länsi-Euroopan suurin maa, asukkaita siellä on yli 63 miljoonaa. Ranskan maakunnat ovat onnistuneet säilyttämään omaleimaisuutensa, mikä näkyy varsinkin keittiössä ja viineissä, joista maakunnissa ollaan erityisen ylpeitä. Erilaisuus ilmenee myös maisemissa. Ranska on yksi maailman suosituimpia matkailumaita – siellä käy vuosittain jopa 75 miljoonaa turistia. (Näe ja koe Ranska 2009, 6.)

Ranskan Riviera, Côte d’Azur, Ranskan etelärannikko on yli sadan vuoden ajan ollut yksi maailman ihannoiduimpia matkakohteita. Siitä on kirjoitettu kuvauksia, sen ominaislaatua on pohdittu, sitä on maalattu ja valokuvattu. Teoriassa Provence kuuluu Ranskaan, mutta käytännössä se on aina ollut hengeltään itsenäinen. Côte d’Azur, Ranskan Riviera on Provencen hohdokkain osa, loistohotellien ja luksuspursien lomaparatiisi. (Patterson, Jump 2011, 7; Provence ja Côte d’Azur 2008, 4.)

Opintomatkamme suuntasi Ranskan Rivieralle, Nizzaan. Nizzaa sanotaan usein Välimeren kuningattareksi, taidेरannikon pääkaupungiksi tai epävirallisesti Rivieran pääkaupungiksi. Nice tulee nimestä Nike, joka on kreikkalainen menestyksen jumalatar, ja jonka mukaan kreikkalaiset perustajat nimesivät kaupungin antiikin aikaan. Nizzan väkiluku on noin 400 000, ja se on Ranskan viidenneksi suurin kaupunki. (Aurinkomatkojen [www-sivut](#); Patterson, Jump 2011, 23; Wikholm 2005, 28.)

7 TOIMINNALLISEN OSUUDEN SUUNNITTELU, TOTEUTUS JA LOPPUTULOS

Kokemäen lukion kulttuurihistorian erikoiskurssin opintomatkan suunnittelu Nizzaan aloitettiin lehtori Virtasen kanssa talvella 2010. Opiskelijat olivat valinneet kurssilla käsiteltävän kohdemaan ja -alueen jo loppusyksystä ennen kurssin virallista aloitusta. Tämän myötä ensimmäinen konkreettinen työvaihe pystyttiin hoitamaan pois alta jo joulukuun alussa, jolloin teimme lehtori Virtasen kanssa alustavat lento- ja majoitusvaraukset Kokemäen Matkatoimiston toimitusjohtajan Eija Toikan kautta. Kokemäen Matkatoimisto Oy on yksityinen vuonna 1992 perustettu täyden palvelun matkatoimisto, jonka tuotevalikoimaan kuuluvat kaikki matkapalvelut. Kokemäen matkatoimisto toimii yhteistyössä muun muassa Lomamatkojen ja Aurinkomatkojen kanssa. (Kokemäen Matkatoimiston [www-sivut](#).) Kokemäen Matkatoimisto Oy valittiin yhteistyökumppaniksemme sen vuoksi, että halusimme tukea paikallista matkatoimistoa. Lennot ja hotelli haluttiin varata jo hyvissä ajoin, jotta matka pystyttäisiin toteuttamaan suunniteltuna ajankohtana; toukokuun alkupuolella, ennen viimeistä koeviikkoa. Lentopäivät määrittivät opintomatkan ajankohdaksi 5.-13.5.2011. Kun lentopäivät olivat selvillä, halusimme varata hyvissä ajoin myös lentokenttäkuljetukset Suomen päähän. Päädyimme myös linja-autoliikennepalvelujen osalta paikalliseen yritykseen Wallin Linesiin. Wallin Linesin kautta saa turvalliset ja luotettavat tilausajot linja-autoliikenteeseen. (Linja-autoliikenne Wallin Linesin [www-sivut](#).) Hotelli Regence, jonka varasimme Kokemäen Matkatoimiston kautta, on Aurinkomatkojen [www-sivujen](#) mukaan erinomaisella paikalla Nizzan sydämessä, vilkkaan kävelykadun varrella. Rentotunnelmaisessa hotellissa on viihtyisät, kauniit oleskelutilat ja

pelkistetysti sisustetut pienet huoneet. Lennot, lentokenttäkuljetukset Nizzassa sekä hotelli aamupalan kera maksoivat yhteensä 9160 euroa eli noin 705 euroa henkeä kohden. Lentokenttäkuljetuksiin Suomessa saimme sponsoroinnin oppilaskunnalta, kuljetukset maksoivat 250 euroa.

Järjestetty opintomatka voidaan luokitella monella eri tavalla johtuen sen sisältämisestä monipuolisista elementeistä. Pääasiallisesti matka oli opintomatka, joka sisälsi elementtejä etenkin virkistys- ja kulttuurimatkailun parista. Verhelän ja Lackmanin (2003, 161) mukaan kulttuurimatkailun käsite on laaja. Se menee päällekkäin monen muun matkailun osa-alueen kanssa. Kaikki, mikä on ihmisen luomaa, on kulttuuria ja sen mukaisesti kaikki matkailu, joka sisältää jotakin ihmisen aikaansaamaa, on kulttuurimatkailua. Matkailun edistämiskeskus määrittelee kulttuurimatkailun puolestaan seuraavasti: ”Kulttuurimatkailussa tuotetaan alueellisia ja paikallisia kulttuurin voimavaroja arvostaen matkailutuotteita ja -palveluja paikallisille ja alueen ulkopuolisille ihmisille liiketoiminnallisin perustein. Tavoitteena on luoda elämyksiä ja mahdollisuus tutustua näihin kulttuuriin voimavaroihin, oppia niistä tai osallistua niihin. Näin vahvistetaan ihmisten identiteetin rakentumista, sekä oman että muiden kulttuurien ymmärrystä ja arvostusta.” (MEK – Matkailun edistämiskeskuksen www-sivut 2013.)

Kuvio 7. Kulttuurimatkailu. (Verhelä & Lackman 2003, 161)

Opetussuunnitelmassa järjestetty opintomatka kulkee nimellä leirikoulu. Leirikoulu on yhdistelmä leiri- ja kouluelämää. Luokka valitsee itse kiinnostavan aihekokonai-

suuden, jota he haluavat käsitellä. Leirikoulussa oppilaat eivät ole passiivisia kuuli-joita, vaan aktiivisia osanottajia. Leirikoulun rungon muodostavat aina etukäteissuunnittelu, jolla pyritään laajoihin tavoitteisiin, matkan toteuttaminen sekä jälkityöt, johon kuuluu muun muassa kokemusten esittely. (Luokkis.com – Suomen luokkaretki ja leirikouluportaalin www-sivut 2013.)

Seuraavissa alaluvuissa käyn läpi opintomatkan suunnittelua lähtökohtineen ja ker-ron pääkohtia tutustumiskohteistamme. Kerron toteutuneesta matkasta Nizzaan matkakertomuksen muodossa ja arvioin matkan onnistumista opiskelijoilta ja lehtori Virtaselta saadun palautteen perusteella.

7.1 Matkan lähtökohdat

Järjestetty opintomatka pohjautui Kokemäen lukion kulttuurihistorian erikoiskurssiin. Tämän myötä opintomatkan lähtökohdat muodostuivat kurssilla käsitellyistä aihealueista sekä Historia 9 -kurssille, "Leirikoulu", asetetuista tavoitteista ja keskeisistä tutustumiskohteista. Nämä lähtökohdat pohjautuivat puolestaan Kokemäen lukion historian opetuksen lähtökohtiin. Opetussuunnitelmassa kerrotaan, että opetuksessa korostetaan ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä inhimillisen kulttuurin laaja-alaisuutta, kulttuurien erilaisuuden ymmärtämistä ja kansainvälisen yhteisymmärryksen merkitystä (Kokemäen kaupungin www-sivut 2011). Tämän myötä uskal-lan todeta kaksi asiaa. Ensinnäkin sen, että järjestetyn opintomatkan lähtökohtana oli tavallaan Kokemäen lukion historian opetus kokonaisuudessaan, mikäli otetaan huomioon ne asiat, joita opetussuunnitelman mukaan opetuksessa korostetaan. Toi-seksi sen, että järjestetty opintomatka vastasi sekä lähtökohdiltaan että myös toteu-tukseltaan ja tuloksiltaan erinomaisesti Kokemäen lukion historian opetuksen pää-kohtia.

”Eurooppalaisen kulttuurin alkulähteillä – kulttuurihistorian erikoiskurssi” tarkasteli lukuvuonna 2010/2011 opiskelijoiden valinnan mukaisesti Ranskaa ja tarkemmin Ranskan Riviera. Kulttuurihistorian erikoiskurssin keskeiset sisällöt löytyivät histo-rian, kirjallisuuden, ruokakulttuurin, kuvataiteen, elokuvan, musiikin, kulttuurimaan-tieteen, tapakulttuurin ja kielen perusteiden parista. Edellä, luvussa 3.2, kerroin pää-

kohdat aihealueiden sisällöistä. Opintomatkan yhtenä lähtökohtana oli se, että käsitellyt aihealueet "heräisivät henkiin" opintomatkalla. Opetussuunnitelman mukaan matkan keskeisiin tutustumiskohteisiin kuuluivat muun muassa erilaiset kirkolliset kohteet ja museot, opastetut retket kohteen keskeisiin nähtävyyksiin, tapakulttuuri ja elämäntyyli etenkin musiikin ja urheilun näkökulmasta, paikallinen ruokakulttuuri sekä Suomen lukiota vastaava oppilaitos. (Kokemäen kaupungin www-sivut 2011.)

Kulttuurihistorian erikoiskurssin tavoitteena oli, että opiskelija ymmärtää Ranskan merkityksen osana eurooppalaista kulttuuriperintöä ja perehtyy maan historiaan, kulttuuriin ja elämään. Lisäksi kurssilla oli tavoitteena kehittää opiskelijan suvaitsevaisuutta muita kulttuureja ja vieraan maan kansalaisia kohtaan. Opetussuunnitelmassa opintomatkalle asetetut tavoitteet olivat kuitenkin tässä yhteydessä tärkeämpiä. Opintomatkan tavoitteena oli, että opiskelija oppii ymmärtämään erilaisia kulttuureja ja maita ja toimimaan matkan aikana ryhmän jäsenenä ja huomioimaan muut matkalla olijat. Lisäksi tavoitteena oli kehittää opiskelijan kommunikaatiota vieraalla kielellä matkan aikana. (Kokemäen kaupungin www-sivut 2011.) Halusin kuitenkin pitää kulttuurihistorian erikoiskurssiin kohdistuvat tavoitteet mukana projektin jokaisessa vaiheessa, sillä mielestäni ne menivät osittain ristiin opintomatkkaan kohdistuvien tavoitteiden kanssa, ja samalla tehostivat niitä.

Kirjoitin jo aiemmin luvussa 5.1, että matkailutuote on asiakkaan kokemusmaailmassa laaja kokonaisuus, jolla vastataan asiakkaan odotuksiin, toiveisiin, tarpeisiin ja kysyntään. Kohderyhmän tarpeet pitää etukäteen selvittää, jotta asiakkaan odotuksiin ja toiveisiin voidaan vastata. Pidimme 24.11.2010 lehtori Virtasen kanssa palaverin, jossa kävimme läpi kurssin alustavaa opetusohjelmaa. Jo aiemmin hän oli toivonut, että tulisin pitämään kurssin avausluennon joulukuun puolivälissä. Täten sain kunnian osallistua historian erikoiskurssilla annettavaan opetukseen matkan suunnittelun ohella. Aihealue, jota minun tuli käsitellä oli ranskalainen keittiö. Kulttuurihistorian erikoiskurssin aloitusluento oli 15.12.2010. Oli tärkeää, että pääsin tutustumaan matkalle lähteviin opiskelijoihin ja kartoittamaan heidän toiveitaan opintomatkkaa koskien. Käsiteltävän teoriaosion, joka kulki nimellä 'ranskalaisen keittiön klassikot', rakensin siten, että opiskelijat pääsivät mukaan keskusteluun. Ajattelin, että sillä tavoin pääsen tutustumaan heihin enemmän enkä luo itselleni opettajan roolia. Ranskalaiseen välipalatyylisiin tarjoiluihin opiskelijoille "opiskelun" ohessa kreppejä. Kreppi,

crêpe, on ranskalaisperäinen ohukainen, jonka lisukkeena voi olla voita, hilloa, kastanjasosetta tai vaikkapa vähän likööriä tai calvadosia (Kotimaisten kielten keskuksen [www-sivut](http://www.sivut)). Luennon päätteeksi pidin opiskelijoille leikkimielisen visailun nimellä "Kulttuurihistoriaa Ranskasta – Quiz". Valitsin aihealueet visailuun peilaten kurssin tulevia asiakokonaisuuksia, mutta itse kysymykset olivat, tai ainakin niiden olisi pitänyt lukio-opiskelijalle olla, helppoja yleistietoon pohjautuvia asioita. Visailun loppuun lisäsin osion, jossa opiskelijat saivat kertoa opintomatkaan liittyvistä toiveistaan vielä kirjallisesti. Opiskelijoiden toiveiden yhteenvetoa on eritelty seuraavassa luvussa.

Käsiteltävien aihealueiden toteuttaminen käytännössä, opintomatkan tavoitteiden toteutuminen sekä opetussuunnitelmassa määriteltyjen keskeisten tutustumiskohteiden soveltaminen käytäntöön muodostuivat oppilaiden toiveiden ohella opintomatkan tärkeimmiksi lähtökohdiksi.

7.2 Matkan suunnittelu

Kuten jo edellä luvussa 4.3 kerroin on jokaisella projektilla oma elinkaarensa. Matkan suunnittelu on olennainen osa tämän projektin elinkaarta. Suunnitteluvaiheessa tarkennetaan aina määrittelyvaiheen tuloksia ja syvennetään tavoitteet konkreettisiksi suunnitelmiksi. Määrittelyvaiheeseen voin luokitella lehtori Virtasen kanssa pitämämme palaverit, joissa hahmottelimme alustavaa viikko-ohjelmaa Nizzan opintomatkalle. Määrittelyvaiheessa päätimme tehdä projektin itse rakennetun tapahtuman ja ketjutetun tapahtuman yhdistelmänä eli päätimme ostaa työn ulkopuoliselta taholta vain osittain. Suunnitteluvaiheen alussa määritimme projektille yhden päätavoitteen, joka oli se, että opintomatkastasi tulisi onnistunut kokonaisuus. Muut tavoitteet löysivät uomansa opetussuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden pohjalta. Kettusen (2009, 55) mukaan hyvä suunnittelu lisää yhteisymmärrystä, tehokkuutta ja kommunikaatiota, ja luo samalla perustan projektin onnistumiselle.

Keskeisimmät projektia koskevat päätökset olivat kohteiden ja ohjelmien valinta. Mitä elementtejä opintomatkalle tulisi valita, jotta tavoitteet tulisi täytettyä ja kulttuurihistorian erikoiskurssilla käsitellyt aihealueet toteutuisivat käytännössä? Miten

opiskelijoiden toiveet opintomatkan sisältöä koskien saadaan toteutettua? Näitä kysymyksiä me mietimme lehtori Virtasen kanssa suunnitellessamme Nizzan viikon sisältöä. Yhdeksi päätavoitteen osatavoitteeksi nimesimme sen, että jokainen opiskelija viihtyisi opintomatallaan. Sen pohjalta oli hyvä lähteä suunnittelemaan lopullista viikkosisältöä opintomatkalle.

7.2.1 Kohteiden ja ohjelmien valinta

Lähtökohtaisesti pääkohteenamme oli Nizza, mutta hyvät kulkuyhteydet lähialueille ja Aurinkomatkojen valmiit matkat loivat hyvät mahdollisuudet vierailukohteiden sijoittamisen laajemmalle. Täten myös asettamamme päätavoite saatiin merkityksellisemmäksi.

Kartta 1. Suunnitellut ja toteutuneet kohteet Nizzan opintomatkalla. (Google Maps 2013)

Alustavaan suunnitelmamme kuuluivat Aurinkomatkojen retket; Île Saint Honorat -luostari- ja viinitilavierailu, Côte d'Azurin helmiä sekä Nizzan kävelykierros. Nämä elementit todettiin hyviksi ja ne jätettiin lopulliseen matkaohjelmaan. Tämän myötä matkaohjelmaamme lisättiin useita uusia kaupunkeja; Cannes, Saint-Paul-de-Vence, Gourdon ja Grasse. Lisäksi retket toivat viikko-ohjelmaan mukanaan historiaa, ruo-

kakulttuuria, kuvataidetta, kulttuurimaantiedettä sekä tapakulttuuria – useita keskeisiä aihealueita historian erikoiskurssin sisällöstä.

Cannes on melko pieni kaupunki, jolla on iso maine. Sen nimi tuo mieleen luksuksen ja glamourin, mikä johtuu osin Cannesissa toukokuussa järjestettävästä Euroopan arvovaltaisimmasta elokuvajuhlasta. (Näe ja koe Ranska 2010, 303.) Tapahtuma sijoittuu Palais des Festivals -rakennukseen, jonka ulkopuolella, Allée des Starsilla, on betonissa tähtien kädenjälkiä (Provence ja Côte d’Azur 2008, 108). Ranskan toiseksi suosituin turistikohde, Saint-Paul-de-Vence, on muurien ympäröimä feodaalikaupunki³, jossa useat kuuluisat taiteilijat ovat vaikuttaneet (Patterson & Jump 2011, 48; Wikholm 2005, 75). Kallionkielekkeellä, 758 metrin korkeudella sijaitseva Gourdon on Provencon arkkitehtuurin kiehtovinta antia. Tämä jyrkännekylä, village perché, on perustettu vuorenhuipulle keskiajan poliittisen myllerryksen kantamattomiin. (Patterson & Jump 2011, 52; Provence ja Ranskan Riviera 2009, 20, 65.) Tuoksujen historia on yhtä vanha kuin ihmiskunta. Tuoksujen pääkaupunki, Grasse, sijaitsee noin 17 kilometriä Cannesista sisämaahan, Route de Napoléonin varrella. Grassessa valmistetaan tuoksua muun muassa Diorille ja Chanelille. (Näe ja koe Ranska 2010, 307; Wikholm 2005, 84).

Saimme Kokemäen Matkatoimistosta Eija Toikalta 16.4.2011 matkavahvistuksen myötä tiedon, että Côte d’Azurin helmiä -retki toteutetaan Aurinkomatkojen puolesta kohteessa keskiviikkona 11.5. Retken hinnaksi muodostui 819 euroa; 63 euroa henkilöä kohden, sisältäen lounaan Gourdonissa. Lions Club Kokemäki sponsoroi Côte d’Azurin helmiä -päiväretkemme. LC Kokemäki tukee paikkakunnan urheilu- ja nuorisoseuroja raha-avustuksin, lahjoittaa varoja tai tarvikkeita moniin kohteisiin ja järjestää erilaisia tapahtumia (Kokemäen leijonien www-sivut). Nizzan kävelykierroksen toteutuspäivä oli perjantai 6.5., joka sopi erinomaisesti viikko-ohjelmaamme saapumispäivään nähden. Kävelykierroksen hinta oli kahdeksan euroa henkilöä kohden. Tämän summan opiskelijat maksoivat itse ennen matkaa lehtori Virtaselle, joka puolestaan toimitti maksun eteenpäin Kokemäen Matkatoimistoon. 26.4.2011 Kokemäen Matkatoimisto lähetti meille vahvistuksen luostari- ja viinitilavierailusta. Retki sijoittui matkaohjelmassa tiistaille 10.5. Retken kokonaishinnaksi, opas mu-

³ Keskiajan yhteiskuntajärjestelmää, jonka perusideana oli lääninherran suojeleminen, kutsutaan feodaaliseksi (Katajala 2010).

kaan lukien, muodostui 806 euroa; 62 euroa henkilöä kohden. Tämän maksun opiskelijat suorittivat puolestaan minulle, ja minä suoritin sen edelleen Eija Toikalle Kokemäen Matkatoimistoon. Aurinkomatkojen retkien myötä oli viikko-ohjelmaan saatu täytettä perjantaille 6.5, tiistaille 10.5 sekä keskiviikolle 11.5.

Cannesin ohella myös Monaco ja Monte Carlo kiehtoivat. Monaco -nimellä tarkoitetaan koko ruhtinaskuntaa, vaikka maantieteellisesti se tarkoittaa ikivanhaa kallioista niemimaata. Monte Carlo on uudempi, 1800-luvulla syntynyt alue, joka kaartuu Monacon kallioniemestä itään. Niiden väliin jää La Condamine, maalla täytetty alue, joka käsittää sataman ja nykyaikaisen liikekeskuksen. Neljäs alue Monacossa on uusi Fontvieillen kaupunki, joka on rakennettu entisen merenpohjan päälle länteen. Tämä kaikki ja 32 000 asukasta mahtuvat vajaaseen kahteen neliökilometriin. (Näe ja koe Ranska, 314; Patterson, Jump 2011, 41-42.) Halusimme ehdottomasti varata yhden päivän omatoimiretkelle Monacoon. Selvitettyämme Monacon tapahtumia kyseisen viikon aikana, alkoi Monacon retkipäivä hahmottua lauantaille 7.5. Tuolloin Monacon Louis II -stadionilla pelattaisiin jalkapallo-ottelu AS Monaco FC vastaan Paris SG. Ottelun myötä saimme Monacon retkipäivän täyteen ohjelmaa ja samalla saimme sisällytettyä viikko-ohjelmaamme paikallista elämäntyyliä urheilun näkökulmasta, jolloin yksi opetussuunnitelman kriteereistä saatiin jälleen täyttymään.

Viikko-ohjelmaan tuli sisällyttää lisäksi jokin kirkollinen kohde, museo, paikallinen elämäntyyli musiikin näkökulmasta sekä Suomen lukiota vastaava oppilaitos, jotta opintomatkalta opetussuunnitelmassa asetetut kriteerit saataisiin täyttymään. Kirkolliseksi kohteeksi olimme valinneet kaksi vaihtoehtoa; Notre Damen basilikan, joka oli lehtori Virtaselle jo ennestään tuttu sekä venäläisen katedraalin, joka on suurin venäläinen kirkko Venäjän ulkopuolella (Patterson, Jump 2009, 25). Päätimme liittää matkaohjelmaamme Notre Damen katolisen messun, jonka myötä sunnuntai aamupäivä oli buukattu. Jätimme venäläisen katedraalin niin sanotuksi b-vaihtoehdoksi, mikäli esteitä sattuisi kohteessa ilmaantumaan.

Nizza, kuten koko Ranskan Riviera, on modernin taiteen ja museoiden mekka. Alueen ainutlaatuiset olosuhteet – maisemien kauneus, värit ja upea valo ovat inspiroineet monia kuuluisia taiteilijoita, kuten Henri Matissea, Marc Chagallia ja Pablo Picassoa. (Aurinkomatkojen [www-sivut](http://www.sivut).) Museoiden kirjo on Nizzassa todella laaja,

mutta valitsimme matkaohjelmaamme ylellisessä huvilassa toimivan Musée d'Art et d'Histoire Palais Masséna. Tämän siksi, että museon vieressä sijaitsee yksi Nizzan kansallishistoriallisista monumenteista; Belle Époque -ajan⁴ loistelas hotelli Negresco (Patterson, Jump 2009, 24; Wikholm 2005, 28), jonka halusimme ehdottomasti ottaa osaksi matkaohjelmaa. Katsoimme järkeväksi valita museon Negrescon läheltä, jotta saamme ne sulautettua saman päivän ohjelmaan.

Suomen lukiota vastaavaksi oppilaitoskohteeksi valitsimme kaupallisen koulun nimeltä IPAG. Koulu valittiin kansainvälisyyden ja läheisen sijainnin vuoksi. Otimme kouluun yhteyttä ja saimme myönteisen vastauksen vierailullemme. He lupasivat ottaa meidät vastaan maanantaina 9.5. kello 14:00. Samalle illalle suunnittelimme ohjelmaa musiikkipuolelta. Alun perin tarkoituksenamme oli valita viikko-ohjelmaan jokin konsertti tai ooppera, mutta emme löytäneet valikoimasta täysin sopivaa vaihtoehtoa. Internetiä selatessani silmiini osui mukavan oloinen Jazz-klubi Shapko Bar, jonka sijainti oli hyvä ja kyseiselle illalle oli merkitty esiintyjäksi Phil Jones & The Drama Queens. Selvitin kokoonpanon taustoja ja totesin Shapkon olevan oikein hyvä valinta maanantai-illalle paikallisen elämäntyylin tarkasteluun musiikin näkökulmasta.

Nizzan kulttuurielämään kuuluu kiinteästi myös Nizzan oopperatalo. Opéra de Nice sijaitsee vanhassa kaupungissa; suuri Belle Époqueen aikaan rakennettu oopperatalo on koko korttelin kokoinen ja hyvin näyttävä. (Pienen matkaoppaan [www-sivut](#).) Kysyimme Kokemäen Matkatoimistosta löytyisikö heidän tarjonnastaan opastettua tutustumiskäyntiä oopperatalolle. Samalla toivoimme, että mahdollinen opastettu kierros toteutettaisiin joko maanantai- tai torstai- aamulla. Toikka otti yhteyttä kohteen agenttiin ja sai sovittua vierailun oopperatalolle englanninkielisen oppaan kanssa. 26.4.2011 oopperatalovierailu vahvistui maanantaiaamuun 9.5. kello 10:00. Vierailu oopperatalolla maksettiin paikan päällä. Hinnaksi muodostui kymmenen euroa henkilöä kohden.

⁴ Belle Époque –aika (suomeksi ”kaunis aika”) tarkoittaa ensimmäistä maailmansotaa edeltänyttä aikaa. Käsité syntyi sodan jälkeen muistona sitä edeltäneelle aikakaudelle 1890–1914. Tässä nimityksessä heijastuu toisaalta todellisuus ja toisaalta tuohon aikaan liittyvä nostalgia. (Suomi Sanakirjan [www-sivut](#) 2013.)

Kun hieman yli puolet viikon ohjelmasta oli buukattu, ja pääosin opetussuunnitelman mukaiset kriteerit oli saatu täytettyä, oli aika keskittyä opiskelijoiden toiveisiin matkaa koskien. Avausluennolla keräämäni toiveet olivat melko yhtenäisiä keskenään. Ranskalainen keittiö nousi esille useammassa paperissa. Tähän toiveeseen oli helppo vastata, sillä jokainen yhteinen ruokailu tulisi tapahtumaan paikallisessa ravintolassa. Aurinkomatkojen Côte d’Azurin helmiä -retkeen kuului lounas Gourdonissa, ja lisäksi päätimme pitää kaksi yhteistä illallista Nizzassa sekä yhteisen lounaan Monacossa. Toinen illallisista olisi tervetuliaisillallinen saapumispäivänä ja toinen päätös-illallinen lähtöä edeltävänä iltana. Ravintolat päätimme valita vasta kohteessa. Lisäksi totesimme, että vapaa-ajallaan ja vapaailtoina opiskelijat saavat syödä missä haluavat ja halutessaan he voivat syventyä lisää ranskalaisen keittiön makuelämyksiin.

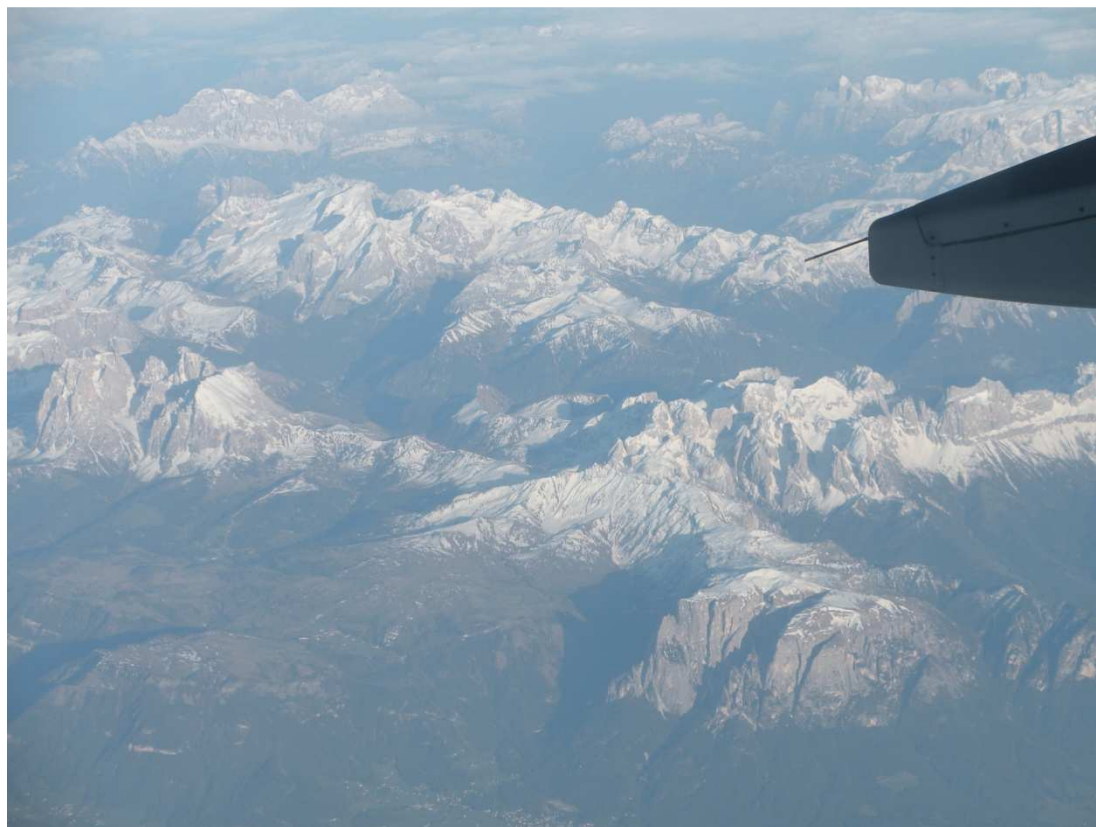
Opiskelijoiden toivelistalta tuli esiin myös Monaco, F1-rata ja jalkapallo-ottelu, jotka jo tehdystä suunnitelmasta löytyivätkin. Toivomukset, joihin pyrimme vastaamaan viikon jokaisena päivänä, olivat kulttuurielämykset ja nähtävyydet. Listalta löytyi toiveita myös hyvään säähän ja lämpöön liittyen. Tähän emme voineet lehtori Virtasen kanssa konkreettisesti vaikuttaa, mutta totta kai toivoimme itsekkin hyvää säätä matkan ajaksi. Opiskelijoiden papereista löytyi myös seuraavat toiveet; uimarannat, hauska iltaohjelma, vapaa-aika, yökerhot, Välimeri, hyvä ilmapiiri ja shoppailu. Näistä suurin osa meni vapaa-aika -kategorian alle. Tarkoituksenamme oli alun perinkin suunnitella ohjelma niin, että opiskelijoille jää myös omaa aikaa kohteessa. Hyvään ilmapiiriin ja hauskaan iltaohjelmaan pyrimme lehtori Virtasen kanssa ehdottomasti vaikuttamaan matkan aikana.

Yhdistettyämme opetussuunnitelmassa esiintyneet kriteerit opintomatkaa koskien sekä opiskelijoiden toiveet alkoi matkaohjelma hahmottua. Muutaman päivän kohdalla oli kuitenkin vielä tyhjiä aukkoja. Ehdotin lehtori Virtaselle sekä Parc Phoenixin kasvitieteellistä puutarhaa että elokuvailtaa, sillä molemmat kohteet peilautuisivat kurssilla käsiteltyihin aiheisiin. Virtanen ehdotti puolestaan minulle suunniteltavaksi piknikiä sekä kaupunkisuunnistusta a’la Krista, jotta opiskelijat pääsisivät tutuiksi kaupungin kanssa. Hyväksyimme toistemme ehdotukset, jonka jälkeen viikko-ohjelma alkoi olla suunnistuskarttoja vaille valmis. Pidin kaupunkisuunnistusta erittäin hyvänä ideana myös siksi, että pääsisin itse tekemään tarkkaa taustatyötä kohdekaupungin kanssa.

Suunnitteluvaiheen tuloksena syntyi projektikortti (Liite 1), kaupunkisuunnistuksen aineisto, josta liitin tähän työhön yhdelle ryhmälle suunnatun kartan ja ohjeet (Liite 2 ja Liite 3), opintomatkan viikko-ohjelma (Liite 4) sekä matkan päätteeksi suoritettava palautekysely (Liite 5). Palautekyselyn sisällöstä kerron enemmän luvussa 7.4.

7.3 Nizzan opintomatka 5.-13.5.2011

Matkavahvistus tehtiin vajaa kolme viikkoa ennen opintomatkan alkua, 16.4.2011, jolloin varmistui, että matkalle lähtee 11 toisen vuosikurssin opiskelijaa Kokemäen lukioista. Lehtori Virtanen ja minä lähdimme matkalle sekä projektiryhmän, valvojien että isäntien ominaisuudessa. Matkaan lähdettiin 5.5.2011 kello 12.00 Kokemäen uimahallin kentältä Wallin Linesin linja-autolla, suuntana Helsinki-Vantaan lentoasema. Linja-autossa tunnelma oli rento ja innostunut. Matkan aikana pidin opiskelijoille pienen tietokilpailun, jotta aika kuluisi paremmin. Saavuimme Helsinki-Vantaalle hyvissä ajoin ennen lentomme lähtöä. Lähtöselvitys sujui mutkattomasti, mutta itse lentoa jouduimme hetken odottamaan. Lennolla meille tarjoiltiin kevyt lounas.

Kuva 1. Lentokoneessa Alppien yllä matkalla kohti Nizzaa. (Moisio 2011)

Nizzan Côte d’Azurin lentokentälle saavuimme hieman ennen kahdeksaa paikallista aikaa. Aurinkomatkojen opas Timo Hakola oli meitä lentokentällä vastassa, sillä lentokenttäkuljetukset ja opaspalvelut olivat lentojen ja majoituksen ohella Aurinkomatkojen kautta ostettuja. Ajomatka hotellille oli lyhyt, vajaa puoli tuntia. Hotelli Regencessä saimme lämpimän vastaanoton, eikä sisään kirjautumisessa ilmaantunut ongelmia. Ennen huoneisiin siirtymistä sovimme tapaamisen ala-aulaan puoli kymmeneksi. Halusimme pitää lehtori Virtasen kanssa ripeää aikataulua yllä, jotta ehtisimme vielä rauhoittumaan yhteisen illallisen pariin. Olimme jo etukäteen sopineet, että valitsemme ravintolan ”kotikadulta” tai sen läheisyydestä ravintoloiden aukiolojen ja asiakasmäärien mukaan. Löysimme viereiseltä kadulta, Rue Maccaranilta, mukavanoloisen ravintolan, joka miellytti jokaista ja jonka ulkoalueelta löytyi yhteistä pöytätilaa koko seurueelle. Oli oikein mukava aloittaa opintomatka yhteisellä illallisella, jonka yhteydessä kävimme läpi seuraavan päivän, ja osittain myös tulevan viikon, aikataulua. Ruokailun jälkeen oppilaat saivat omaan tahtiinsa siirtyä takaisin hotellille. Opintomatkan jälkeen laaditussa matkaraportissa eräs oppilaista kuvaa ensimmäistä päivää seuraavasti; ”Päivä oli pitkä, mutta se kannatti.”.

Perjantai 6.5. oli minun vetovastuullani. Päivän tarkoituksena oli tutustuttaa oppilaat Nizzan kaupunkiin; sen nähtävyyksiin ja historiaan. Aloitimme aurinkoisen päivän matkaohjelman mukaisesti tutustuen kauniiseen Promenade des Anglais -rantakatuun, joka kulkee kilometrejä käsi kädessä Välimeren Enkeltenlahden, Baie des Angesin, kanssa. Rantakadulla sijaitsee kuuluisa Hotel Negresco, joka oli yksi aamupäivän kohteistamme. Pääsimme puoliksi vahingossa tutustumaan Negrescon upeisiin aulatiloihin, ennen kuin meidät kohteliaasti ohjattiin takaisin ulos. Matkaraportissa yksi oppilaista kertoo; ”Kävimme rantakadulla sijaitsevassa hotelli Negrescon aulassa, jonka aula oli upea, valitettavasti emme nähneet enempää hotellista.” Kolmas aamupäivän kohteistamme oli Musée Masséna, johon tutustuimme ainoastaan ulkoa käsin. Musée Massénaa ympäröivät istutukset ja patsaat sekä itse museon rakennukset huokuivat italialaista tyyliä ja jokainen sai kamerallaan ikuistettua upeita otoksia.

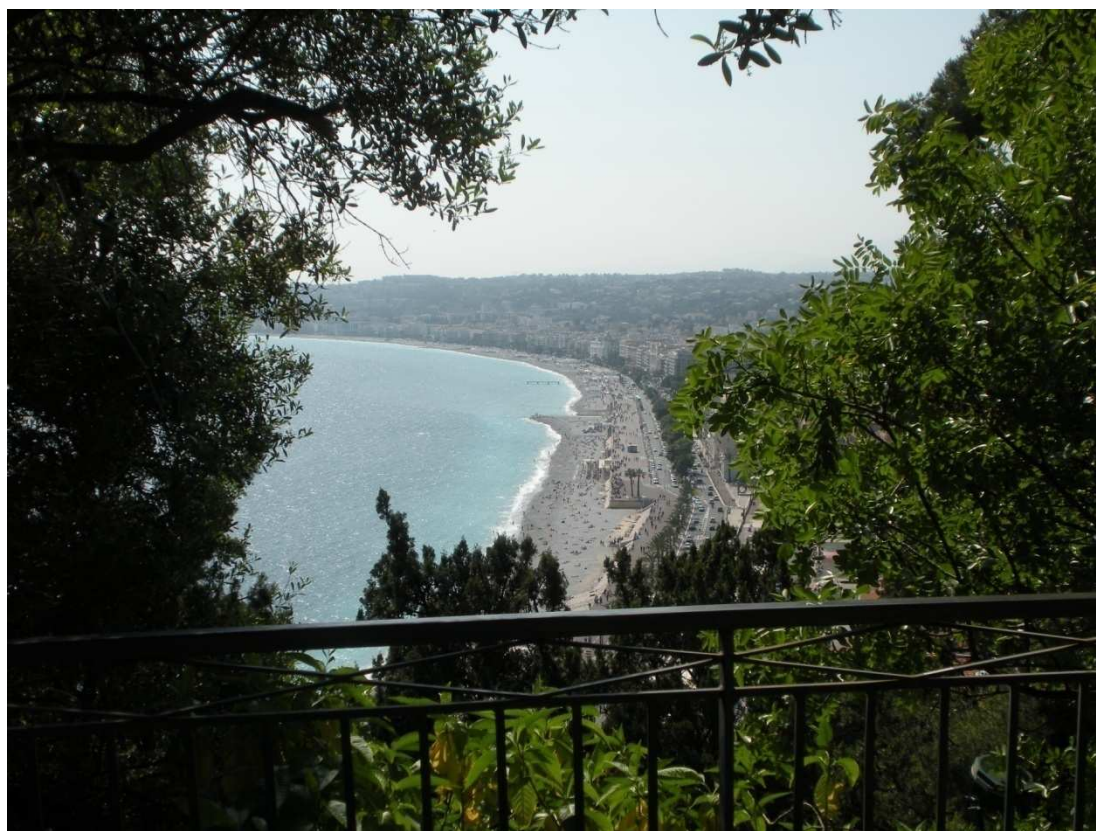
Kuva 2. Maailmankuulu Le Negresco -hotelli Promenade des Anglaisin varrella. (Moisio 2011)

Matkaohjelmasta poiketen kuljimme takaisin hotellille Boulevard Victor Hugon kautta. Katu on nimetty kuuluisan ranskalaisen kirjallisuuden ja politiikan taitajan Victor Hugon mukaan, joka käytti useasti Provencea romaaniensa tapahtumapaikkana (Victor Hugon www-sivut 2001-2013; Provence ja Ranskan Riviera 2009, 28). Valitsin reitin sen vuoksi, että meillä oli hieman ylimääräistä aikaa, joten päätimme tehdä pienen pysähdyksen Victor Hugon varrella sijaitsevassa Réformée -kirkossa. Réformée -kirkko on protestanttien⁵ yhdistyneen kirkon ja luterilaisen seurakunnan jäsen (Église Protestante Unie de Francen www-sivut).

Aamupäivän tutustumiskohteiden jälkeen meillä oli pieni tauko, jonka jälkeen koonnuimme läheiselle Felix -hotellille odottamaan Aurinkomatkojen opastetun kaupunkikierroksen alkua. Aurinkomatkojen opas Timo Hakola toimi oppaana kahden tunnin informaatorikkaalla kaupunkikierroksella. Kaupunkikierroksen päättyttyä opiskelijat jaettiin arpapelillä kolmeen eri ryhmään. Ohjeistuksen jälkeen iltapäivä jatkui opiskelijoilla kaupungissa seikkaillen. Me suuntasimme lehtori Virtasen kanssa vanhaan kaupunkiin varaamaan ruokapaikkaa illan tervetuliaisruokailua varten.

⁵ Protestanttisuuteen lasketaan kuuluviksi ne kirkkokunnat ja uskonnolliset yhteisöt, jotka syntyivät 1500-luvun uskonpuhdistuksen seurauksena (Suomen evankelis-luterilaisen kirkon www-sivut).

Tämän jälkeen lähdimme kohti Le Château -kukkulaa, jossa kaupunkisuunnistuksen maali sijaitsi. Jokainen ryhmä selvisi suunnistustehtävästä kiitettävästi ja voittajakin löytyi hauskojen valokuvien ja isännille tuotujen suklaaleivostuliaisten myötä. Päivän liikkumisten myötä oli opiskelijoille muodostunut hyvä mielikuva kaupungista, joten ennen iltaohjelmaa heillä oli hyvää aikaa tutustua päivän aikana näkemiinsä mielenkiintoisiin kohteisiin. Ilta päättyi matkaohjelman mukaisesti tervetuliaisillalliseen vanhassa kaupungissa. Nautimme yhdessä kolmen ruokalajin illallisen Rossetti -aukiolla ja jälkiruuan yhteydessä lehtori Virtanen piti juhlallisen tervetuliaispuheen.

Kuva 3. Näkymä Enkeltenlahdelle Le Château -kukkulalta. (Moisio 2011)

Lauantai 7.5 kuului lehtori Virtasen vetovastuulle. Matkaohjelman mukaisesti suuntasimme aamulla puoli kymmenen junalla kohti Monacoa. Tunnelma oli hyvin odotettava ja innostunut. Monacoon päästyämme lähdimme kiertämään kaupunkia F1-radan varsia pitkin. Mahduimme hyvin mukaan katukuvaan vaikka tulevan F1-osakilpailun rakennustyöt olivat jo käynnissä. Pysähdyimme ensimmäiseksi ihailemaan Monte Carlon kasinoa, loistohotelleja, viereisiä puistoja vesiputouksineen ja -lähteineen sekä tietenkin upeita urheiluautoja. Kasinolta jatkoimme matkaa F1-rataa

pitkin niin sanotun Loewsin mutkan ja tunnelin kautta kohti huvijahtisatamaa. Seuraava pysähdyksemme oli luonnollisesti satamassa, jossa pääsimme ihailemaan toinen toistaan upeampia aluksia. Ennen kiipeämistämme Monaconniemelle kävimme lounaalla sataman tuntumassa.

Kuva 4. Loistelias Monte Carlon casino. (Moisio 2011)

Monaconniemen rinteelle kiivettyämme avautuivat Ruhtinaan palatsin pihalta upeat maisemat. Palatsi pihapiireineen sekä upeat näkymät huvijahtisatamaan sekä Monaco ja Monte Carlon rinteille olivat pysäyttävä näky. Kiersimme kallioniemellä Monacon vanhan kaupungin kapeita katuja ja nautimme tunnelmasta. Laskeuduttuamme alas Monaconniemeltä saivat opiskelijat muutaman tunnin vapaa-aikaa. Sovimme tapaamisen kuudeksi jalkapallostadionin edustalle. Kävimme lehtori Virtasen kanssa ostamassa liput illan otteluun AS Monaco FC – Paris SG. Ottelu oli varmasti jokaiselle meistä ikimuistoinen, sillä yleisö eläytyi peliin ja etenkin vastustajajoukkueen kannattajat pitivät tunnelmaa yllä. Pelin loppuminuuteilla lähdimme juoksu jalkaa kohti juna-asemaa, jotta ehdimme viimeiseen Nizzaan lähtevään junaan. Päivä Monacossa oli erittäin onnistunut, yksi oppilaista kirjoitti matkaraportissa näin; ”Eipä tarvinnut postikortteja tai muita maisemakuvien ostamista harkita, koska maisemat olivat tyrmäviä.”

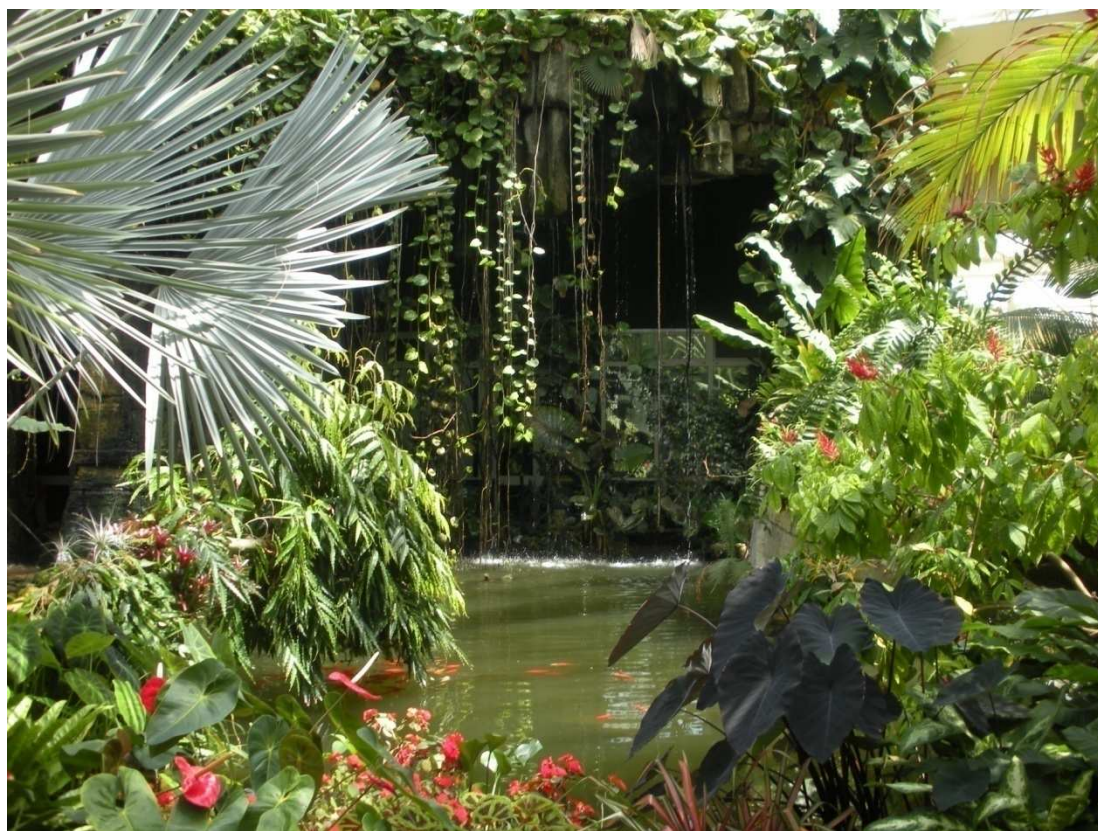

Kuva 5. Monacon satama F1 -katsomoineen. (Moisio 2011)

Kuva 6. Näkymä Fontvieilleen Monaconniemeltä. (Moisio 2011)

Sunnuntai 8.5 kuului minun vetovastuulleni. Aloitimme aamun matkaohjelman mukaan katolisella messulla upeassa Notre-Damen basilikassa. Kirkon messu keräsi paikalle paljon ihmisiä. Vierailu paikallisessa kirkossa paikallisten ihmisten keskellä on aina kiehtova kokemus. Messun jälkeen opiskelijoilla oli tunnin verran omaa aikaa. Kahdentoista aikaan keräännymme jälleen hotellille, josta lähdimme kohti bussipysäkkiä ja sieltä bussilla kohti Le Parc Phoenixin kasvitieteellistä puutarhaa. Parc Phoenixissä pääsimme tutustumaan erilaisiin kasveihin ja eläimiin – maapallon kaikilta mantereilta.

Kuva 7. Eksotiikkaa Le Parc Phoenixin kasvitieteellisessä puutarhassa. (Moisio 2011)

Iltapäivällä mielenkiintoisen Le Parc Phoenix -vierailun jälkeen opiskelijoilla oli vapaata aikaa. Sovimme tapaamisen kahdeksaksi Rossetti -aukiolle, jonka läheisyydessä sijaitsee Shapko Bar. Tarkoituksenamme oli mennä viettämään iltaa Shapkoon, jossa pääsisimme kuuntelemaan jazzia, esiintyjänä Phil Jones & The Drama Queens. Paikka oli kuitenkin todella täynnä, joten jouduimme vaihtamaan suunnitelmaa. Onneksemme vanha kaupunki oli täynnä musiikkia, joten pääsimme kuitenkin nauttimaan musiikista ja eläytymään Nizzan vanhan kaupungin tunnelmaan.

Maanantaina 9.5 lähdimme hotellilta lehtori Virtasen johdolla kohti Nizzan oopperataloa. Upea, koko korttelin kokoinen Opéra de Nice puhui puolestaan jo ulkoa käsin. Oopperatalolla meitä oli vastassa Nathalie, joka piti meille reilun tunnin mittaisen opastetun kierroksen englanniksi. Talon vaiheet historiasta nykypäivään, salin upea akustiikka ja pyörähtäminen suurella näyttämöllä jäivät varmasti kaikkien mieleen. Oopperakierroksen jälkeen opiskelijoilla oli muutama tunti vapaa-aikaa ennen oppilaitosvierailua. Puoli yhden jälkeen kokoonnuimme jälleen hotellilla, josta lähdimme suuntaamaan kohti kaupallista IPAG -oppilaitosta. Infopisteellä ei tiedetty tulostamme, joten jouduimme hetken selvittämään asiaa ennen kuin löytyi henkilö, joka otti meidät vastaan. Mukava naisihminen esitteli meille koulua ja kertoi koulun opiskelumahdollisuuksista sekä Nizzassa että Pariisissa. Vierailun päätteeksi pääsimme osallistumaan heidän koulumaailmaansa myös konkreettisesti. Meidät otettiin mukaan arvointitilaisuuteen, jossa eräs opiskelijanainen esitteli englannin kielellä tutkimuksensa, joka käsitteli 18-25 -vuotiaiden miesten ihonhoitotuotteiden käyttöä. Oli mielenkiintoista kuulla, miten eri tavalla nuoret miehet käyttäytyvät Ranskassa kuin meillä Suomessa. Lisäarvoa esittelytilaisuudelle, sekä tutkimuksen tekijälle että meidän vierailijoille, loi se, että me pääsimme mukaan keskusteluun ja tutkimuksen tekijä oli erityisesti kiinnostunut ryhmämme poikien ihonhoitometodeista ja haastatteli heitä. Tämän myötä oppilaitosvierailukin jätti mukavan muistijäljen matkastamme.

Matkaohjelman mukaan illalla oli tarkoitus nauttia vauhdikkaasta elokuvasta. Yritin perjantaina käydä varaamassa meille lippuja maanantain näytökseen, mutta paikan päällä selvisi, että kaikki elokuvat esitetään ainoastaan dubattuna. Tämän vuoksi päätimme jättää elokuvaillan väliin. Alkuillasta teimme pienen kävelykierroksen kaupungilla, jolloin hyödynsimme niin sanotun b-vaihtoehdon; kävimme katsomassa Nizzan suosituinta nähtävyyttä Venäläistä katedraalia. Muilta osin oli opiskelijoilla tiedossa vapaa ilta. Myöhemmin illalla kävimme lehtori Virtasen kanssa varaamassa pöydän päätösillallista varten Wilsonin aukion läheltä, sillä olimme todenneet siellä sijaitsevien ravintoloiden vaikuttavan viihtyisiltä.

Tiistaiamuna 10.5 johdattiin ryhmän jälleen rautatieasemalle. Tällä kertaa suuntasimme aamujunalla itään. Matkaohjelman mukaisesti oli tiedossa Cannes ja Île Saint Honorat. Cannesissa tutustuimme Boulevard de La Croisette -rantakatuun, joka muistuttaa Nizzan Promenade des Anglais -rantakatua hienoine hotelleineen ja

kauppoineen. Rantakadun toisessa päässä sijaitsee vanha satama ja Palais des Festivals. Kuten Monacossa pääsimme myös Cannesissa tunnelmaan mukaan, sillä elokuvajuhlien valmistelut olivat täydessä käynnissä. Pääsimme ihastelemaan upeaa, maailmankuulua rakennusta sekä filmitähtien kämmenenjälkiä. Elokuva-juhlahulinan keskeltä jatkoimme matkaamme kohti vanhaa satamaa. Planeria -laivayhtiön luona tapasimme seuraavan Aurinkomatkojen oppaamme Helena Walleniuksen.

Vanhasta satamasta lähdimme kello 14:00 veneellä kohti Saint Honorat -saarta. Helena kertoi saaren historiasta ja nykytilanteesta kulkiessamme kohti Abbaye de Lérins -luostaria ja viinitilaa. Paikan päällä saimme kuulla luostarista paikalliselta munkilta, mutta luonnollisesti emme päässeet tutustumaan kaikkiin luostarin sisätiloihin. Viinien valmistus on kiinteä osa Abbaye de Lérins -luostaria, sillä he ansaitsevat elantonsa laatuviinejä valmistamalla. Oli erittäin mielenkiintoista kuulla viinien valmistuksesta ja rypäleiden kasvatuksesta saarella asuvalta munkilta. Viinin maistajaiset kuuluivat yhtenä osana luostarikierrokseemme. Pääsimme maistelemaan sekä La Cuvée Saint Honorat -punaviiniä että La Cuvée Saint Pierre -valkoviiniä viinirypäleviljelmien keskellä. Tunnelma oli ainutlaatuinen.

Viininmaistajaisten jälkeen suuntasimme munkkien rakentamalle Monastère Fortifié -linnoitukselle, joka oli rakennettu suojaamaan munkkeja merirosvohyökkäyksiltä. Linnoitus oli suuri ja sokkeloinen, ja ylätasanteelta avautui upeat näkymät Välimerelle. Ennen paluumatkaa Cannesiin pistäydyimme saaren La Tonnelle -ravintolassa, jolloin saimme kuulla lisää faktatietoa Walleniukselta sekä Saint Honorat -saaresta että Cannesin alueesta. Palasimme viimeisellä laivavuorolla mantereelle, josta kiirehdimme jälleen juoksu jalkaa kohti juna-asemaa. Nizzan päässä opiskelijoita odotti vapaailta. Yksi oppilaista kirjoitti matkaraportissa tiistaista seuraavasti: ”Vapaa-ilta ”omaan tahtiin” kului hyvin ja kaiken kaikkiaan päivästä jäi paljon käteen!”.

Kuva 8. Näkymä Monastère Fortifié -linnoitukselta Abbaye de Lérinsin luostarille. Taustalla Île Sainte Marguerite ja Cannes. (Moisio 2011)

Keskiviikko 11.5 alkoi hieman aikaisemmin kuin muut aamut. Matkaohjelman mukaisesti ohjelmassa oli Aurinkomatkojen opastettu kokopäiväretki Meri-Alpeille, joka kulki nimellä Côte d’Azurin helmiä. Lähdimme Aurinkomatkojen oppaan Timo Hakolan sekä muun matkaseurueen kanssa matkaan kello 8:00. Ensimmäinen pysähdyksemme oli Saint-Paul-de-Vence, Etelä-Ranskan kuuluisimmassa taiteilijakylässä. Kylässä kukkulan harjalla vallitsi aito, alkuperäinen tunnelma, vaikka kylässä vieraileekin tuhansia turisteja päivittäin. Ateljeita, taidegallerioita, verstaita ja antiikkikauppoja löytyi kylän kapeilta kujilta kymmenittäin. Oli aistikasta kulkea kuuluisien taidemaalarien, kuten Pablo Picasson ja Marc Chagallin, jalan jäljissä.

Kuva 9. Marc Chagall asui vuodesta 1949 Saint-Paul-de-Vence'ssä (Provence ja Ranskan Riviera 2009, 27), jossa hän kuoli 97 -vuotiaana. (Moisio 2011)

Taiteilijakylästä lähdimme luoteeseen kohti Gourdonia mutkitellen pitkin pieniä vuoristoteitä. Maisemat olivat upeita lähes 760 metrin korkeudessa – jokaisen kamera täyttyi jälleen kuvista. Kylästä löytyi pieniä kauppia, joissa myytiin lähistön kasviksia ja hedelmiä sekä hajuvesiä ja taidetta. Söimme kolmen ruokalajin lounaan kallioylängöllä ennen siirtymistämme hajuvesiteollisuuden keskukseen Grasseen. Grasseen Fragonardin hajuvesitehtaalla pääsimme kuulemaan hajuvesien valmistuksesta suomalaiselta oppaalta ja opastetun kierroksen lopuksi pääsimme testaamaan tehtaan omia hajuvesiä. Grassesta matka jatkui takaisin kohti Nizzaa.

Kuva 10. Huikeita maisemia Gourdonin village perchältä. (Moisio 2011)

Oppilailla oli muutama tunti vapaa-aikaa ennen viimeisen illan yhteistä illallista. Kokoonnuimme aluksi minun huoneeseeni, josta lähdimme yhdessä kohti ravintolaa. Iltaan kuului kolmen ruokalajin illallinen, puheita, palkitsemisia ja naurua. Perinteen mukaan lehtori Virtanen järjesti illan aikana äänestyksen, jossa äänestettiin viikon lady, viikon gentleman, viikon paras lenkki sekä erikoisen erityisen erilaisen erikoinen. Olin hyvin otettu, että minut äänestettiin viikon ladyksi ja tiedän lehtori Virtasen olleen entistä otetumpi siitä, että hänet äänestettiin sekä viikon gentlemanniksi että viikon parhaaksi lenkiksi. Nämä pienet suosionosoitukset puhuvat puolestaan; onnistuimme lehtori Virtasen kanssa järjestämään matkan, joka puhutteli matkalla olleita. Kokemäen Joulu -lehdessä yksi opiskelijoista kirjoitti keskiviikkoillasta seuraavasti: ”Iltamme huipentui yhteiseen ruokailuun, jolla pidettiin puheita ja todettiin matkan olleen onnistunut.”.

Torstaiamu 12.5 oli kiireetön. Alustavaan matkaohjelmaan olimme lehtori Virtasen kanssa suunnitelleet citypyöräilyä, mutta totesimme jo matkan alkupäivinä pyöränvuokrauksen olevan haasteellista. Oppilaat olivat tyytyväisiä, kun ilmoitimme heille,

että koko torstaipäivä olisi vapaata aikaa. Hotellihuoneiden luovutuksen jälkeen kello 12:00 oppilaat saivat tehdä mitä halusivat. Osa lähti Monacon rannoille, osa jäi ostoksille kaupunkiin. Kuuden aikaan illalla jätimme Regencen taaksemme ja suuntasimme linja-autolle. Matka kohti lentokenttää alkoi. Lentokentällä kaikki sujui ongelmitta, ainoastaan lentomme oli myöhässä. Pääsimme ilmaan noin 40 minuuttia myöhässä ja laskeuduimme perjantaina 13.5 noin kello 01:30 Helsinki-Vantaalle. Tässä kohtaa tiemme lehtori Virtasen kanssa erosivat, oli aika kiittää toisiamme upeasta matkasta. Minun tehtäväkseni jäi huolehtia oppilaat takaisin Kokemäelle. Wallin Linesin linja-auto odotti meitä lentoaseman parkkipaikalla. Saavuimme Kokemäelle hieman ennen viittä aamulla, jolloin oli todettava, että matkamme oli päättymässä. Kiitin jokaista matkalle osallistunutta ja lähdin valmistautumaan perjantaiseen työpäivääni väsyneenä, mutta onnellisena.

7.4 Miten matka onnistui?

”Kokonaisuudessaan matka oli onnistunut: nähtävää ja koettavaa riitti, vapaa-aikaakin oli tarpeeksi ja joka päivä oli n. 25 astetta lämmintä eikä yhtenäkkään päivänä satanut. Parasta olivat tietysti hyvä seura ja ryhmähenki. Kaikille meistä jäi näistä kahdeksasta päivästä varmasti kultaisia muistoja.” (Kallas 2011, 61).

Arvioin matkan onnistumista oppilailta ja lehtori Virtaselta saadun palautteen avulla. Laadin ennen matkaa palautekyselylomakkeen, joka sisälsi sekä monivalintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä. Palautekyselylomake löytyy opinnäytetyön liitteistä (Liite 5). Meillä oli opintomatkan palautekeskustelu 23.5.2011, jolloin pääsin kuulemaan opiskelijoiden mietteitä suullisesti sekä jaoin heille kyselylomakkeet täytettäväksi. Lehtori Virtanen keräsi oppilailta erikseen palautteen sekä kurssia että matkaa koskien. Sain häneltä kyseiset tulokset käyttööni, jotta voin arvioida matkan onnistumista laajemmin. Oppilaat kirjoittivat matkasta lisäksi matkaraportin sekä artikkelin Kokemäen Joulu -lehteen, jotka toimivat omalla tavallaan myös lähteinä matkaa arvioidessani.

Opiskelijajoukko oli pieni, vain 11 henkilöä, joten opintomatkan onnistumista oli suhteellisen helppo arvioida. Palautekyselylomakkeen ensimmäinen ja toinen kysy-

mys rakentui monivalintaosioista, joissa opiskelijoiden piti arvioida käyntikohteita ja matkan suunnitteluun ja toteutukseen liittyviä asioita asteikolla yhdestä viiteen. Viisi oli erittäin hyvä / täysin samaa mieltä ja yksi oli erittäin huono / täysin eri mieltä. Ensimmäisessä kysymyksessä oli käsittelyssä kuusi eri kohdetta, joissa vierailimme. Opiskelijoiden tuli arvioida kohteiden tarpeellisuutta sekä heidän opintojensa että yleissivistävän näkökulman kannalta tarkasteluna. Käyntikohteiden yhteiskeskisarvoksi muodostui 3,62.

Arvioitava käyntikohde	Opiskelijoiden antama keskiarvo kohteelle
Monaco ja Monte Carlo	4,46
Basilique Notre Dame	3,36
Opéra de Nice	3,55
IPAG –Business School	3
Île Saint Honorat	4
Côte d’Azurin helmet	3,36

Kuvio 8. Vierailukohteiden tarpeellisuuden arviointi.

Toinen kysymys käsitteli opintomatkan suunnittelua ja toteutusta. Osiossa tuli tarkastella seuraavia asioita; opiskelijoiden toiveiden huomioon ottaminen, etukäteisinformaatio, kurssin ja matkan yhteneväisyys sekä riittävä vapaa-aika. Näiltä osin matkan suunnittelu ja toteutus sai opiskelijoilta yhteisarvosanan 3,84.

Suunnittelun / toteutuksen osa	Opiskelijoiden antama keskiarvo
Opiskelijoiden toiveet	3,82
Etukäteisinformaatio	4,27
Kurssin ja matkan yhteneväisyys	3,91
Riittävä vapaa-aika	3,36

Kuvio 9. Opintomatkan suunnittelun ja toteutumisen arviointi.

Kysymyksessä kolme pyydettiin opiskelijoilta arviota matkan suunnittelun onnistumisesta asteikolla yhdestä viiteen. Viisi luokiteltiin erittäin hyväksi ja yksi erittäin heikoksi. Opiskelijoiden antama keskiarvosana oli 4,27. Kysymyksessä 3 oli myös avoin osio ”Miksi?”. Tähän kysymykseen kaikki opiskelijat eivät vastanneet. Seu-

raavassa on lueteltu muutaman oppilaan antama vastaus. ”Kaikki meni niinku pitiki.” ”Kaikki meni tosi hyvin, vähän myöhässä joskus, mutta hauskaa silloinkin.” ”Koska reissu oli loistava ja kaikki toimi ja oli aikataulussa.”

Kysymykset neljä ja viisi olivat avoimia kysymyksiä. Neljännessä kysymyksessä pyydettiin vastausta siihen, miten matkaohjelma vastasi oppilaiden omia toiveita. Viides kysymys kattoi risut ja ruusut. Opiskelijoilta kysyttiin mitä matkalla oli hyvää ja mitä parannettavaa olisi ollut. Avoimiin kysymyksiin vastattiin vaihtelevasti, toiset vastasivat enemmän ja toiset vähemmän. Vastaukset olivat pääasiassa kuitenkin positiivisia, mikä kertoo osaltaan matkan onnistumisesta. Seuraavassa on lueteltu muutaman oppilaan antamia vastauksia. Kokonaisuudessaan avoimien kysymysten vastaukset löytyvät työn liitteistä (Liite 7). ”Hyvää kaikki muu paitsi muutamat kirkko- ja taidejutut, mitkä ovat varmaan pakollisia.” ”Seura ja vapaa-aika plussia. Hieman liian paljon kävelyä parina ensimmäisenä päivänä.” ”Ruusuja oli etenkin Monaco ja muutkin reissut.” ”Aika hyvin, kohteet oli valittu ihan hyvin ja vapaa-aikaakin oli tarpeeksi.”

Lehtori Virtasen laatima arviointi oli kaksiosainen. Ensimmäinen osa keskittyi Historia 8 -koulukurssin arviointiin ja toinen osa keskittyi Historia 9 -kurssin Nizzan matkan 5.-13.5.2011 arviointiin. Oppilaat olivat arvioineet kouluarvosanoin (4-10) matkan eri osia, ja lisäksi antaneet yhteisarvosanan kohtaan ”Nizzan matka kokonaisuutena”. Käytän tässä työssä hyväkseni ainoastaan edellä mainitsemani yhteisarvosanan keskiarvoa, joka oli 8,8.

Keskiarvot, jotka ovat lähellä yhdeksää sekä toisella asteikolla yli neljän, ovat mielestäni erinomaisia. Lukemat 3,62 ja 3,84 ovat mielestäni myös oikein hyviä lukuja. On totta kai selvää, että matkaan mahtuu aina mukaan sellaisiakin asioita, joista kaikki eivät pidä. Tällä kertaa tällaisia elementtejä oli kuitenkin hyvin vähän. Yhtenä seikkana esille tulivat kirkot, joihin yksi opiskelijoista kuitenkin osasi fiksusti kommentoida, että ne taisivat kuulua niihin niin sanottuihin ”pakollisiin” tutustumiskohteisiin. Toinen asia, mitä opiskelijat kritisivat oli ruoka ja kolmantena asiana esille nousi kävely. Ruoka on asia, jonka arviointiin on vaikea puuttua, sillä jokainen on kuitenkin valinnut itse oman ruokansa Gourdonin jyrkännekylän ruokailua lukuun ottamatta. Kävely on puolestaan asia, josta tiedän lehtori Virtasen ”varoitelleen”

opiskelijoita jo joulusta lähtien. Jokaisella oli varmasti tiedossa jo ennen matkaa, että opintomatalla kävellään joka päivä – mahdollisesti jopa paljon.

Numerot, palautekyselyjen ja matkaraportin kommentit sekä hyvä ryhmähenki matkan aikana kertovat siitä, että matka oli onnistunut. Eräs oppilaista kirjoitti matkaraportissa seuraavasti: ”Hauskaa oli, kiitokset Matille ja Kristalle jotka kestivät meitä melkein kokonaiset 8 päivää!”. Lehtori Virtasen palaute sekä minulle että opiskelijoille oli ainoastaan positiivista. Tämä opintomatka sijoittui hänen ranking -listansa kärkipäähän, TOP-3:seen. Se on erittäin hyvin, sillä Virtasella on vastaavanlaisia matkoja takana jo lähes 20. Henkilökohtaisesti viihdyin matkalla ja mielestäni kaikki sujui moitteettomasti.

Opintomatka onnistui myös tavoitteiden näkökulmasta. Ensinnäkin matka vastasi kulttuurihistorian erikoiskurssilla käsiteltyjä aihekokonaisuuksia. Mikäli näin ei olisi ollut, olisi lehtori Virtanen puuttunut matkaohjelman sisällöllisiin puutteisiin jo suunnitteluvaiheessa. Lisäksi myös oppilaat olivat sitä mieltä, että kurssi ja matka olivat melko yhtenäiset; heidän arvionsa asiasta tuotti keskiarvon 3,91 (Kuvio 9). Opintomatkan päätavoitteena oli, että opiskelijat oppivat ymmärtämään erilaisia kulttuureja, tässä tapauksessa etenkin eteläeurooppalaista kulttuuria. Toisena tavoitteena oli se, että opiskelijat oppisivat toimimaan matkan aikana ryhmän jäsenenä ja huomioimaan muut matkalla olijat. Lisäksi tavoitteena oli kehittää opiskelijoiden kommunikaatiota vieraalla kielellä matkan aikana. Mielestäni nämä elementit toteutuivat erinomaisesti. Eteläeurooppalainen kulttuuri tuli matkalla esille päivittäin hyvinkin erilaisissa kohteissa, joten näimme kulttuurista hyvin erilaisia vivahteita. Ryhmähenki, kuten jo edelläkin totesin, oli matkan aikana erinomainen. Jokainen ryhmän jäsenistä pelasi samaan maaliin. Opiskelijat ”joutuivat” käyttämään englannin kieltä kommunikointiin lähes joka paikassa, joten katsoisin myös kielellisen tavoitteen toteutuneeksi. Kaiken kaikkiaan opintomatka Ranskan Rivieralle oli onnistunut.

8 YHTEENVETO

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena ja tutkimustehtävänä oli suunnitella ja toteuttaa Kokemäen lukion kulttuurihistorian erikoiskurssin valinneille opiskelijoille opintomatka Nizzaan. Kyseinen matka toteutettiin 5.-13.5.2011. Matkalle osallistui 11 toisen vuoden opiskelijaa Kokemäen lukiosta. Minä ja historian ja yhteiskuntaopin lehtori Virtanen vastasimme matkan suunnittelusta ja toteutuksesta ja toimimme huoltajina matkalla.

Opinnäytetyö jakaantuu teorian ja käytännön kesken. Raportin alussa kerron työn tavoitteet ja merkityksen. Tämän jälkeen esittelen opinnäytetyön toimeksiantajan Kokemäen lukion sekä erittelen historian soveltavien kurssin pääkohdat, joihin opintomatka pohjautui. Raportissa käyn läpi projektityön teoriaa ja erittelen onnistuneeseen matkaan vaikuttavia tekijöitä. Käyn myös läpi mikä on matkailutuote ja työn edetessä käsittelen muun muassa kohdealuetta teorial tietoon perustaen. Toiminnallisen osuuden suunnittelu ja toteutus on raportoitu viimeisimpänä.

Opinnäytetyö toteutettiin projektin avulla. Tarve projektille oli tunnistettu jo aiemmin, joten oli selvää, miksi projekti tehdään. Projektin määrittelyvaiheessa pohdimme lehtori Virtasen kanssa millaisia kohteita sisällytämme matkaohjelmamme. Teimme myös päätöksen siitä, mitä elementtejä ostetaan ulkopuolisilta sidosryhmiltä ja mitä toteutetaan itse. Projektin suunnitteluvaiheessa tärkeimmiksi asioiksi muodostuivat kohteiden ja ohjelmien valinta. Projektin toteutukseen kuului Nizzan opintomatka toukokuussa 2011. Projekti päätettiin palautekeskustelulla matkan jälkeen.

Matkailutuotteen määritelmää ja onnistunutta matkaa käsitellään luvussa viisi. Yksinkertaistettuna matkailutuote on erilaisten palveluiden kokonaisuus. Onnistunut matka syntyy puolestaan siten, että strateginen ja operatiivinen osuus, idea ja teema, ovat tasapainossa keskenään. Luvussa seitsemän käydään läpi matkan suunnittelua ja toteutusta sekä arvioidaan matkan onnistumista. Palautekyselyn ja muiden lähteiden perusteella voin todeta, että toteutettu opintomatka onnistui erinomaisesti. Opiskelijat arvioivat matkan suunnittelun onnistuneen hyvin, sillä heidän antamaksi keskiarvoksi muodostui 4,27 asteikolla 1-5.

9 LUOTETTAVUUSTARKASTELU

Palautekyselyn, matkaraportin, lehtori Virtasen keräämän palautteen, suullisten kommenttien sekä Kokemäen Joulu -lehteen kirjoitetun artikkelin perustella oli mahdollista arvioida matkan onnistumista sekä matkalle osallistuneiden tyytyväisyyttä. Pienen projektin ja matkan pieneen osallistujamäärään nähden tuloksia pystyi mittaamaan hyvin monella eri tavalla, joka lisää tämän opinnäytetyön luotettavuutta. Luotettavuutta ja matkan onnistumisen arviointia lisää osaltaan myös se, että negatiivisia seikkoja palautteissa ja matkaraportissa ilmeni hyvin vähän, joten palaute oli hyvin yhteneväistä keskenään.

Halusin laatia matkasta palautekyselyn, jotta saisin selville opiskelijoiden mielipiteitä sekä matkan suunnittelusta että toteutuksesta. Palautekyselyn myötä saisin selville työn luotettavuutta; sekä validiteettia että reliabiliteettia. Kyselyä laatiessani pohdin hyvin paljon kyselyn sisältöä; millaiset kysymykset toisivat luotettavimmin esille matkan tulokset. Eli toisin sanoen millaisten kysymysten myötä validiteetti eli oikeiden asioiden tutkiminen tulisi esille.

Laadin kyselylomakkeeseen selkeät kysymykset, joihin opiskelijoiden oli helppo vastata. Mielsin monivalintakysymykset ja lyhyet avoimet kysymykset sellaisiksi, joihin opiskelijat jaksavat keskittyä ja vastata vielä kesäloman kynnykselläkin. Kysymysten tarkoituksenmukainen laatiminen tutkimusongelman pohjalta, ja sen kautta oikeiden asioiden mittaaminen, edistivät validiteetin saavuttamista. Mielestäni kysely oli lopulta luotettava, sillä opiskelijoiden vastaukset olivat suhteellisen monipuolisia vaikkakin yhteneväisiä positiivisuutensa puolesta.

Palautekyselyn myötä tehty kartoitus matkan onnistumisesta oli validiteetin ohella varmasti myös pysyvä eli reliaabeli. Vastaukset antoivat tarkoituksenmukaisia tuloksia, joiden avulla voitiin luotettavasti tehdä johtopäätökset matkan onnistumisesta, vaikka tutkimusjoukko olikin erittäin pieni. Tutkimus on toki toistettavissa, vaikka se varmasti toisikin mukanaan haasteita. Luotettavuutta parannettiin lisäksi tuloksien huolellisella analysoinnilla.

Opintomatkaista saadun palautteen perusteella työn tavoitteet saatiin täyttymään. Olen myös sitä mieltä, että tämä opinnäytetyöraportti itsessään luo työlle uskottavuutta. Opintomatkan suunnittelu- ja toteutusvaiheeseen liittyneet ratkaisut ja valinnat on työssä tarkoin perusteltu. Lisäksi valmis raportti on luetettu lehtori Virtasella, jonka myötä voin todeta sen vielä lisäävän työn luotettavuutta.

10 POHDINTA

Opinnäytetyön aihe oli minulla pitkään mietinnän alla, eikä sopivaa, riittävän mielenkiintoista aihetta tuntunut löytyvän. Halusin itselleni erilaisen, jopa hieman haastavan aihealueen. Palasin ajatuksissani taaksepäin ja kehitin mielessäni ajatuksen opinnäytetyöstä, jossa tutkisin Kokemäen lukion kulttuurihistorian erikoiskurssin valinneiden opiskelijoiden opintomatkaa empiirisin keinoin⁶. Otin yhteyden koulutusohjelmavastaavani, jotta saisin tarkennettua opinnäytetyöni aihetta. Pohdimme hänen kanssaan asiaa ja hänen lopullinen ehdotuksensa oli, että voisin kysyä Kokemäen lukion historian ja yhteiskuntaopin lehtorilta Matti Virtaselta haluaisiko hän apua opintomatkan suunnittelussa ja toteutuksessa. Olin erittäin innoissani, sillä en ollut edes ajatellut asiaa esille tullessa mittakaavassa. Otin yhteyden lehtori Virtaseen ja hänen mielestään ehdotus kuulosti hyvältä. Lopullinen päätös vaati myös muiden Kokemäen lukion tahojen suostumuksen. Päätös oli positiivinen, jolloin marraskuun alussa 2010 opinnäytetyön aiheeksi muodostui opintomatkan suunnittelu ja toteutus.

Opinnäytetyöstä tuli minulle hyvin merkittävä mielenkiintoisen aiheen myötä. Työn mielenkiintoisuuden lisäksi minua kiehtoi opinnäytetyön aiheen erilaisuus ja haastavuus. Organisoivana ihmisenä oli hienoa päästä toteuttamaan toiminnallista työtä. Opintomatkan järjestäminen ”vaati paluuta koulun penkille”; oli hyvin antoisaa päästä palauttamaan mieleen lukion kulttuurihistorian erikoiskurssilla käsiteltäviä aihealueita. Haastetta työlle loi myös kohdealue. Ranska ja Nizza olivat minulle uusia

⁶ Empiirisessä tutkimuksessa tutkimustulokset saadaan tekemällä konkreettisia havaintoja tutkimuskohteesta ja analysoimalla ja mittaamalla sitä. Empiirisessä tutkimuksessa konkreettinen ja koottu tutkimusaineisto toimii tutkimuksen tekemisen lähtökohtana. (Jyväskylän yliopiston Kopan www-sivut.)

kohteita, joten alueeseen tutustuminen etukäteen oli ehdotonta, mutta samalla erittäin antoisaa. Myös matkalle osallistuvat opiskelijat loivat työlle haastetta ja samalla mahdollisuuksia. Pääajatuksena minulla oli, että pääsen suunnittelemaan matkaa, jolla jokainen opiskelija viihtyisi. Siinä oli tavoitetta kerrakseen.

Opinnäytetyön laajuuden vuoksi päätin ottaa toiminnallisen työn rinnalle projekti-työn teorian. Projektin elinkaaren eri vaiheet auttoivat jäsentämään suoritettavia tehtäviä. Opintomatkan suunnittelussa matkaohjelman kokoaminen ja eri elementtien yhteen sovittaminen oli haastavaa, mutta samalla yksi mielenkiintoisimpia asioita työn aikana. Viikko-ohjelman suunnittelu vaati useiden eri elementtien toimivuutta; piti ottaa huomioon opetussuunnitelmassa määritellyt kriteerit opintomatkaa koskien, opiskelijoiden toiveet sekä ulkoa ostettujen retkien kiinteät aikataulut, joihin muut aktiviteetit piti sovittaa.

Kirjoitin luvussa viisi Vallon ja Häyrisen ajatuksia tapahtumalajien eduista ja haitoista. Pidän heidän ajatuksiaan oleellisina, sillä valitsemamme tapahtumalaji toimi pohjana koko työlle. Kuten edellisessä kappaleessa kirjoitin, eri elementit tuli saada toimivaksi kokonaisuudeksi. Heidän mainitsemiaan haittoja, työmäärä, vastuu, osaamisen puute sekä osien sitominen toimivaksi kokonaisuudeksi, en kuitenkaan missä vaiheessa nähnyt negatiivisessa valossa. Tiesin, että opintomatkan suunnittelu ja itse matka tuovat mukanaan työtä ja vastuuta, joten osasin asennoitua sen mukaan. Mahdollisen osaamisen puutteen otin vastaan haasteena. Uskoin, että eteen tulevat ongelmatilanteet tuovat mukanaan myös ratkaisun ja sitä kautta henkilökohtaisen kehittymisen. Valmiiden osien linkityksen toisiinsa koin ainoastaan mielenkiintoisena tehtävänä.

Itse toiminnallisen työn toteutus Nizzassa oli upea kokemus. Oli hienoa huomata, että opiskelijat pitivät, lähes minuutilleen, sovituista aikatauluista kiinni ja asennoituivat jokaiseen käyntikohteeseen positiivisin mielin. Uskon, että etukäteisinformaatio oli riittävää sekä minulta että lehtori Virtaselta ennen matkaa, sillä ylimääräinen kapinointi pitkistä kävelymatkoista ja muista ”ikävistä” asioista oli pääosin jätetty Suomen maalle. Ryhmähenki oli opintomatkalla erittäin hyvä, ja meillä oli hauskaa ryhmän kesken. Viikon ohjelma oli monipuolinen. Se sisälsi hyvässä suhteessa asia-

pitoista ohjelmaa ja vapaa-aikaa. Uskon, että jokainen matkalle osallistunut koki rentoutumista ja irtautumista arjesta sekä elämyksiä opintomatkinsa aikana.

Halusin laatia matkasta palautekyselyn, jotta saisin selville opiskelijoiden mielipiteitä sekä matkan suunnittelusta että toteutuksesta. Myös palautekyselyn laatiminen oli mielenkiintoista. Kyselyä laatiessani jouduin kuitenkin pohtimaan hyvin paljon kyselyn sisältöä; millaiset kysymykset toisivat luotettavimmin esille matkan tulokset. Mielestäni kysely oli lopulta kuitenkin hyvin luotettava ja opiskelijoiden vastaukset olivat riittävän monipuolisia, jotta reliabiliteetti saavutettiin. Negatiivisia seikkoja palautteissa ilmeni hyvin vähän, ja niistäkin osa oli sellaisia, jotka eivät olleet konkreettisesti liitoksissa itse opintomatkan kanssa. Matkasta laadittu matkaraportti sekä Kokemäen Joulu -lehdessä ilmestynyt artikkeli välittivät palautekyselyn ohella opiskelijoiden mietteet ja tuntemukset matkan onnistumisesta. Kaiken kaikkiaan opintomatka oli onnistunut ja palkitseva.

Matkan suunnittelu ja toteutus oli oikein mukava kokemus; tulevaisuudessa olisi hienoa päästä suunnittelemaan myös muita vastaavanlaisia matkoja. Työn suunnittelussa ja toteutuksessa tehtiin hyvää työtä, jonka tuloksena kulttuurihistorian erikoisryhmä koki onnistuneen opintomatkan. Tämän toiminnallisen projektin myötä sain mahdollisuuden oppia uusia asioita ja samalla kehittää omaa osaamistani.

LÄHTEET

Albanese, P., Boedeker, M. 2002. Matkailumarkkinointi. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Anttila, P. 2001. Se on projekti – vai onko? Kulttuurialan tuotanto- ja palveluprojektien hallinta. Hamina: AKATIIMI Oy.

Aurinkomatkojen www-sivut. Viitattu 3.3.2013, 5.3.2013.
<http://www.aurinkomatkat.fi/>

Deveaux, S. A. 1999. Total Project Control. A Manager's Guide to Integrated Project Planning, Measuring and Tracking. New York: John Wiley&Sons.

Église Protestante Unie de Francen www-sivut. Viitattu 4.4.2013.
<http://www.protestants-nice-se.org/>

Google Mapsin www-sivut. Viitattu 3.4.2013. <http://maps.google.com/>

Jyväskylän yliopiston Kopan www-sivut. Viitattu 5.3.2013. <https://koppa.jyu.fi/>

Kallas, T. 2011. Kulttuurihistorian matka aurinkoiseen Nizzaan. Kokemäen Joulu. Kotiseutulehti 2011, 60-61.

Karlsson, Å., Marttala, A. 2001. Projekti kirja. Onnistuneen projektin toteuttaminen. Helsinki: Kauppakaari.

Karusaari, R., Nylund, A. 2009. Matkailu on cool. Helsinki: WSOYpro Oy.

Katajala, J. 2010. Keskiaika. <http://www.katajala.net/keskiaika/index.shtml>

Kettunen, S. 2009. Onnistu projektissa. 2., uudistettu painos. Helsinki: WSOYpro.

Kivenmaa, H. 2013. Rehtori, Kokemäen lukio. Kokemäki. Henkilökohtainen tiedonanto 30.1.2013.

Kokemäen kaupungin www-sivut. 2011. Viitattu 27.1.2013. www.kokemaki.fi

Kokemäen leijonien www-sivut. Viitattu 5.3.2013.
<http://www.kokemaenleijonat.com/>

Kokemäen lukion kulttuurihistorian erikoiskurssin matkaraportti – Nizza 2011.

Kokemäen Matkatoimiston www-sivut. Viitattu 17.2.2013.
<http://www.kokemaenmatkatoimisto.fi/>

Komppula, R., Boxberg, M. 2002. Matkailuyrityksen tuotekehitys. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Kotimaisten kielten keskuksen www-sivut. Viitattu 19.2.2013. <http://www.kotus.fi/>

Kurki, L. 2008. Innostava matkailu. Sosiokulttuurinen innostaminen ja vapaa aika. Helsinki: Oy FINN LECTURA Ab.

Linja-autoliikenne Wallin Linesin www-sivut. Viitattu 4.3.2013.
<http://wallinlines.www.fi/>

Litke, H-D., Kunow, I. 2004. Projektinhallinta. Helsinki: OY RASTOR AB.

Luokkis.com – Suomen luokkaretki ja leirikouluportaalin www-sivut. Viitattu 17.2.2013. <http://www.luokkis.com/>

MEK – Matkailun edistämiskeskuksen www-sivut. Viitattu 17.2.20013.
<http://www.mek.fi/w5/mekfi/index.nsf/%28pages%29/index>

Mattila, M. 2007. Kokemäen yhteiskoulu 100 vuotta. Kokemäki: Kokemäen yhteiskoulun Seniorit ry.

Näe ja koe Ranska. 2009. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Paasivaara, L., Suhonen M., Nikkilä, J. 2008. Innostavat projektit. Helsinki: Suomen sairaanhoitajaliitto ry.

Pakarinen, A. 2010. Toteutusprojektien suunnittelun ja seurannan kehittäminen. AMK-insinööryö. Savonia-ammattikorkeakoulu, Varkauden yksikkö. Viitattu: 10.2.2013. https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/16680/pakarinen_anti.pdf?sequence=1

Patterson, S., Jump, M. 2011. Ranskan Riviera: matkaopas. 2. päivitetty painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Pelin, R. 2011. Projektihallinnan käsikirja. 7. painos. Helsinki: Projektijohtaminen Oy Risto Pelin.

Pienen matkaoppaan www-sivut. Viitattu 5.3.2013. <http://www.pienimatkaopas.com/>

Provence ja Côte d’Azur. 2008. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Provence ja Ranskan Riviera. 2009. 3. uudistettu painos. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Rissanen, T. 2002. Projektilla tulokseen. Kustannusosakeyhtiö Pohjantähti.

Ruuska, K. 1999. Projekti hallintaan. 3. uudistettu painos. Helsinki: Suomen Atk-kustannus Oy.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon www-sivut. Viitattu 4.4.2013.
<http://www.ev12.fi/sanasto/index.php/Etusivu>

Suomi Sanakirjan www-sivut. 2013. Viitattu 5.3.2013. <http://suomisanakirja.fi/>

Vallo, H., Häyrynen, E. 2012. Tapahtuma on tilaisuus. Tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen. 3., uudistettu laitos. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Victor Hugon www-sivut. 2001-2013. Viitattu 4.4.2013. <http://www.victorhugo.gg/>

Verhelä, P., Lackman, P. 2003. Matkailun ohjelmapalvelut. Matkailuelämyksen tuottaminen ja toteuttaminen. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Vilkkä, H., Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Virkki, P., Somermeri, A. 2000. Projektityö. Kehittämisen moottori. 4.-6. painos. Helsinki: Oy Edita Ab.

Virtanen, P. 2000. Projektityö. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Wikholm, I. 2005. Matkailijan Provence. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.

LIITELUETTELO

LIITE 1	Projektikortti
LIITE 2	Kaupunkisuunnistuksen ohjeet ryhmälle 1
LIITE 3	Kaupunkisuunnistuksen kartta ryhmälle 1
LIITE 4	Matkaohjelma
LIITE 5	Palautekysely
LIITE 6	Palautekyselyn avoimien kysymyksien vastaukset

Projekti kortti

Projektin nimi:

Kokemäen lukion kulttuurihistorian erikoiskurssin opintomatkan suunnittelu ja toteutus Nizzaan.

Tausta:

Kokemäen lukion opetussuunnitelma sisältää soveltavat historian kurssit, ”Eurooppalaisen kulttuurin alkulähteillä – kulttuurihistorian erikoiskurssi” ja ”Leirikoulu”, joiden pohjalta tämä toteutusprojekti toteutetaan. Yksi Kokemäen lukiossa käsiteltävistä aihekokonaisuuksista on ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus”. Nämä historian soveltavat kurssit käsittelevät erityisesti tätä aihekokonaisuutta ja vahvistavat opiskelijan myönteistä kulttuuri-identiteettiä sekä kulttuurien tuntemusta. Kulttuurihistorian erikoiskurssilla tarkastellaan opiskelijoiden valitseman maan kulttuuria integroiden aiheita muihin oppiaineisiin. Kohdemaaksi kurssilla valitaan jokin merkittävä eurooppalainen kulttuurimaa, jonka yhteen suurkaupunkiin tehdään viikon mittainen opintomatka erikoiskurssin päätyttyä.

Tavoite:

Toteutusprojektin tavoitteena on järjestää opintomatka, joka vastaa historian erikoiskurssilla käsiteltyjä aiheita. Opintomatkan tavoitteena on, että opiskelija oppii ymmärtämään erilaisia kulttuureja ja maita ja toimimaan matkan aikana ryhmän jäsenenä ja huomioimaan muut matkalla olijat. Lisäksi tavoitteena on kehittää opiskelijan kielitaitoa matkan aikana.

Hyöty:

Opintomatka luo mukana oleville opiskelijoille hyötyä sekä nykyisissä että tulevaisuuden opinnoissa. Matkan myötä myös sosiaaliset taidot ja yleissivistys kehittyvät. Opintomatalla halutaan antaa opiskelijoille myös virkistymistä, elämyksiä ja irtautumista arjesta.

Sisältö:

Toteutusprojekti koostuu toisiinsa liittyvistä osavaiheista; määrittelystä, suunnittelusta ja toteutuksesta. Määrittelyvaiheessa selvitetään, mitä projektin lopputuloksena halutaan saavuttaa. Suunnitteluvaiheessa suunnitellaan opintomatkan sisältö ja toteutusvaihe pitää sisällään itse opintomatkan.

Riskit:

Suunniteltu matkaohjelma muuttuu (syynä esimerkiksi: lento myöhässä, Aurinkomatkojen retkipäivä vaihtuu toiseen, sää, varatun ohjelman peruuntuminen, muu yllätyks), joku matkan jäsenistä sairastuu tai loukkaantuu tai joutuu ilkeiden kohteeksi. Kuinka kriittinen kyseinen riski on? Miten todennäköistä on, että riski toteutuu?

Aikataulu:

Määrittely- ja suunnitteluvaihe toteutetaan tammi- ja huhtikuun välisenä aikana. Opintomatka toteutetaan 5.5-12.5.2011.

Organisaatio:

Krista Moisio, Kokemäen lukion historian ja yhteiskuntaopin lehtori Matti Virtanen sekä sidosryhmät.

Sidosryhmät:

Kokemäen lukio, Kokemäen kaupunki, Kokemäen Matkatoimisto, Aurinkomatkat, Wallin Lines, Lions Club Kokemäki.

Kaupunkisuunnistus

ryhmä 1, nimi:

Tehtävänänne on suorittaa karttaan piirretty reitti sen osoittamassa järjestyksessä. Jokaisella rastilla tulee ottaa valokuva ilmoitetusta kohteesta. Kuvista jaetaan pisteitä niiden luovuuden perusteella.

Joiltakin rasteilta löytyy myös pieniä extratehtäviä.

Ohjeet löytyvät rastiluettelosta. Tehtävät pisteytetään.

Reitin varrelta teidän tulee kerätä itsellenne ainekset picnic -lounaaseen, jonka pääsette nauttimaan maaliin päästyänne Le Château -kukkulalla. Ruokakokonaisuudesta jaetaan pisteitä, yllättäen, sen luovuuden perusteella.

Skaban voittajan ratkaisevat:

- rastikuvien,
- extratehtävien,
- picnic -lounaan sisällön ja
- ajan yhteistulos.

Rastit

1. Synagogue de Nice

os. Rue Gustave Deloye

Valokuva: Pyytäkää jotakuta henkilöä ottamaan kuva ryhmästänne niin, että synagoga on mukana kuvassa.

2. Patisserie Lac

os. 49 Rue Gioffredo

Valokuva: Ottakaa kuva Hotel Massenan edessä olevasta mopoparkista.

Extratehtävä: Ostakaa Matille ja Kristalle jokin tuliainen.

3. Weber

os. 43 Rue de l'Hôtel des Postes

Valokuva: Ottakaa kuva valitsemastanne liikennemerkistä kohteen edestä.

Extratehtävä: Ostakaa jotakin pientä, josta saattaisi viikon aikana olla hyötyä.

4. Brasserie Mori's

os. 5 Rue France

Valokuva: Ottakaa kuva kohteesta sekä ryhmästänne extratehtävän äärellä.

Extratehtävä: Ostakaa itse valitsemanne juomat ja nauttikaa ne rauhassa ennen kuin jatkatte rankan suunnistustehtävän parissa.

5. Chanel

os. 6 Rue Paradis

Valokuva: Ottakaa kuva kohteesta. Palmun tulisi näkyä kuvassa.

6. McDonald's

os. 1 Promenade Anglais

Valokuva: Ottakaa kuva mereltä.

Extratehtävä: Mikä on BigMacin hinta?

7. La Poste

os. 2 Rue Louis Gassin

Valokuva: Ottakaa kuva kohteesta.

Extratehtävä: Ostakaa yksi postimerkki.

8. Cathédrale Sainte-Réparate de Nice

os. 3 Place Rosséti

Valokuva: Ottakaa itse kuva ryhmästänne siten, että katedraali on mukana kuvassa.

9. Cours Saleya

os. Est de la rue Droite

Valokuva: Ottakaa kuva valitsemastanne myyntikojusta.

End Point

Suunta ylös rappusia pitkin. Maali odottaa Naval Museumin luona.

Hophop.

Lisä extratehtävä 1: Ottakaa kuva, kun annatte kerjäläiselle rahaa.

Lisä extratehtävä 2: Tyyli vapaa.

Kartta 2. Nizza. (Patterson, Jump 2009, 145)

KOKEMÄEN LUKION KULTTUURIHISTORIAN ERIKOISKURSSIN OPINTO-
MATKA NIZZAAN 5.5–13.5.2011, MATKAOHJELMA

Torstai 5.5		Lento HEL-NCE, majoittuminen, info ja illallinen
Perjantai 6.5	9-11	Promenade des Anglais (rantakatu), Hotel Negresco ja Musée Masséna
	11.30-13.30	Kaupunkikierros (AM)
	14-17	Kaupunkisuunnistus
	20-23	Tervetuliaisillallinen
Lauantai 7.5	9-22	Monacon ja Monte Carlon omatoimiretki
Sunnuntai 8.5	10-11	Katolinen messu (Basilique Notre Dame)
	12-16	Le Parc Phoenix (kasvitieteellinen puu- tarha)
	20-	Shapko Bar: Phil Jones & The Drama Queens
Maanantai 9.5	10-12	Opéra de Nice -vierailu
	13.45-16	IPAG – Kaupallinen Oppilaitos -vierailu
	20-22	Cinéma Mercury; Fast and Furious 5 (?)
Tiistai 10.5	11-13	Cannes; Boulevard de La Croisette ja Pa- lais des Festivals
	13-18	Luostari- ja viinitilavierailu Honorat -saarella (AM)
Keskiviikko 11.5	9-18	Côte d’Azurin helmiä (AM)
	20-23	Päätösillallinen ranskalaisittain
Torstai 12.5	10-12	Citypyöräily
	12-17	Omaa ohjelmaa
		Huoneiden luovutus, lento NCE-HEL

Palautekysely – kulttuurihistorian opintomatka Nizzaan

Iso kiitos mukavasta matkasta Ranskan Rivieralle.

Toivottavasti jokainen teistä viihtyi opintomatallaan Provencen maisemissa.

Olen laatinut palautekyselyn matkaa koskien, ja toivon, että täytätte kyselyn auttaaksenne minua arvioimaan, miten matkamme onnistui. Kiitos!

1. Kuinka tarpeellisia seuraavat vierailukohteet mielestänne olivat sekä opintojenne että yleissivistävän näkökulman kannalta tarkasteltuina?

Arviointi asteikolla 5=erittäin hyvä – 1=erittäin huono

	5	4	3	2	1
1. Monaco ja Monte Carlo	☐	☐	☐	☐	☐
2. Basilique Notre Dame	☐	☐	☐	☐	☐
3. Oopperatalo	☐	☐	☐	☐	☐
4. IPAG – Business School	☐	☐	☐	☐	☐
5. Île Saint-Honorat	☐	☐	☐	☐	☐
6. Côte d’Azurin helmet	☐	☐	☐	☐	☐

2. Vastatkaa seuraaviin väittämiin:

Arviointi asteikolla 5=täysin samaa mieltä – 1=täysin eri mieltä

	5	4	3	2	1
a. Opintomatkan sisältöä suunniteltaessa otettiin huomioon opiskelijoiden toiveita.	☐	☐	☐	☐	☐
b. Matkaohjelmasta ja -kohteesta sai tarpeeksi tietoa ennen matkaa.	☐	☐	☐	☐	☐
c. Matkaohjelma vastasi kurssilla käsiteltyjä osa-alueita.	☐	☐	☐	☐	☐
d. Matkaohjelmaan jäi tarpeeksi vapaa-aikaa.	☐	☐	☐	☐	☐

Käännä →

3. Miten arvioisitte matkan suunnittelun onnistumista?

5 Erittäin hyvä ☐

4 Hyvä ☐

3 Keskitasoinen ☐

2 Heikko ☐

1 Erittäin heikko ☐

Mik-

si? _____

4. Miten matkaohjelma vastasi omia toiveitanne?

5. Risuja ja ruusuja? Mitä matkalla oli hyvää ja mitä parannettavaa olisi ollut?

Palautekyselyn avoimien kysymyksien vastaukset

Miten matkaohjelma vastasi omia toiveitanne?

”Aika hyvin, kohteet oli valittu ihan hyvin ja vapaa-aikaakin oli tarpeeksi. Olisin mielelläni nukkunut pidempäänkin.”

”Olisi ollut hauskaa käydä elokuvissa, oopperassa ja casinossa.”

”Aika hyvin.”

”Hyvin.”

”Sekin natsasi melko täydellisesti.”

”Ihan jees. Hieman myöhempää heräämisiä olisin toivonut.”

”Muuten hyvin, mutta oltaisiin tarvittu enemmän ranta-aikaa.”

”Kirkko jutut turhia. Paljon vapaa-aikaa iso +. Monaco oli hieno paikka, jalkiksesta oli isommat odotukset.”

”Hyvin, ei tuu mieleen mitään mitä vois parantaa.”

Risuja ja ruusuja? Mitä matkalla oli hyvää ja mitä parannettavaa olisi ollut?

”Välillä olisi ollut parempi olla enemmän aikaa lounaalle.”

”Hyvää kaikki muu paitsi muutamat kirkko- ja taidejutut, mitkä ovat varmaan pakollisia.”

”Seura ja vapaa-aika plussia. Hieman liian paljon kävelyä parina ensimmäisenä päivänä. KFC ++”

”Ruoka huonoa paitsi pikaruokalois (KFC, Quick), kirkot huonot.”

”Olisi pitänyt tajuta, että ateriat on suunnattu pienille ranskalaisille eikä suomalaisille. KFC tosin loistava. Matkat oli hyvin suunniteltu, tosin kokopäiväbussiretki ehkä hieman tylsä.”

”Risuja oli annosten pieni koko varsinkin yhteisillä aterioilla. Ruusuja oli etenkin Monaco ja muutkin reissut.”